Leto V., štev. 63 | Ljubljana, četrtek, 13. marca 1924 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20·— Din
za inozemstvo 30·— „
neobvezno

Ogласi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 12. marca.

Glavno glasilo SLS nadaljuje svojo urnebesno kampanjo proti demokratski stranki. Medtem ko gosp. Korošec v Beogradu neprestano stiska roko g. Davidoviću ter mu vsak dan trikrat izjavlja svojo lojalnost in disciplinirano, medtem ko se on in drugi voditelji opozicije na vso moč trudijo, da vse svet uverijo o popolni solidarnosti v vrstah opozicijskega bloka, se nebrzdani in indiskretni klerikalni generali doma z vso klevetniško strastjo naganjajo — proti demokratom. Tako čaleč gre njihova zaslepljenost in hudobnost, da nas «prečanske» člane demokratske stranke klevetajo, da smo Pašićeva rezerva ter nas obkladajo z najneverjetnejšimi priimki.

To sistematično zastrupljevanje atmosfere mora imeti svoje namene. Mi smo oni dan poudarili, da razbija opozicijski blok, kdor bije po demokratskih politikih iz novih krajev države. Opozorili smo klerikalce na dejstvo, da je opozicijski blok brez nas prečanskih demokratov nemogoč in akoravno si to lahko na prstih seštejejo in akoravno jim je, če sami nimajo toliko političnega razumevanja, treba je vprašati drja. Korošca zakaj je to tako, ne prenehajo in nam insinuirajo, da — grozimo gosp. Davidoviću! Ali meni ta jara gospoda, da je gosp. Davidović postal gluh in slep, ker mu v isti sapi, ko blatijo in klevetajo njegove politične prijatelje, delajo poklone ter ga nazivljejo «poštenjakom»?

Preveč prozorna postaja igra Markovih junakov! Oni ne morejo pozabiti svojega protokola in nepozabni so jim časi, ko so s popom Janjićem in Radićem pri gospodu Prpiću prepevali vesele popevke ter napivali radikalsko-radićevsko - klerikalni «slogi». Takrat so delili plašč Jugoslavije. Opozicijski blok z demokrati pa je druga stvar. Demokratska stranka se ne spušča v nobene Markove protokole, za njo državno in narodno edinstvo nista predmet kravjih kupčij, ona ni pogodnica, ki bi bila pripravljena pristati na eksploatacijsko teorijo in na program «interesnih sfer» gospodov avtonomistov in federalistov. Nič se torej ne bodimo, da naši klerikalci v srcu še vedno gojijo idejo Markovega protokola. Do zadnjega so bili v najintimnejših stikih z radikali in karakteristično je, da Pašić ni hotel verjeti, da pristopijo klerikalci opozicijonalnemu bloku, češ, saj ni mogoče, saj so nam še včeraj povsem drugače govorili! Če pogledamo afero Kmetijske družbe, si lahko skoraj natančno izračunamo, do kdaj so trajali intimni stiki in zakaj gosp. Pašić ni mogel verjeti . . .

Osupniti mora tudi paralelnost taktike beograjskih radikalskih in slovenskih klerikalnih novin. Kakor dogovorjeno streljajo radikali in klerikalci na demokratski centrum. Nikdo se ne more ubraniti sumnji, da gre za taktičen manever, katerega cilj pa je vsled nepreviden klerikalnih podrejenih vojskovodij postal že precej jasen.

Klerikalci in radićevci so si izkonstruirali priprost načrt. Opozicijski blok naj bi jim služil le kot sredstvo, da izsilijo nove volitve. Z neprestanimi intrigami skušajo medtem zrahljati vrste demokratskega kluba, zanesti vanj nesoglasja in nezaupanje ter oslabiti njegovo borbeno silo. Njim je na tem, da se ojača radikalska kot plemenska stranka, ker dobro vedo, da je jugoslovenska demokracija nepomirljiv nasprotnik vsakega poskusa, ki bi hotel deliti Srbe, Hrvate in Slovence. Tu je ključ k razumevanju taktike, nad katero strmijo oni naivni ljudje, ki so morda verjeli, da je klerikalcem resno za boj proti radikalskemu režimu — s katerim so do včeraj bili intimni prijatelji (razun v kolonah svojega časopisja) in s katerim so vsak hip pripravljeni napraviti novo kupčijo.

Toda če so klerikalci zviti, smo mi previdni in čuječi. Zavedajo naj se, da nas ne bodo prevarili.

ODHOD KRALJICE NA RIVIJERO.

Beograd, 12. marca. p. Nocoj je kraljica Marija s prestolonaslednikom Petrom odpotovala na francosko Rivijero na Cap Ferri, kjer bo ostala 4 tedne. Na kolodvor so je spremili kralj, princ Pavle in princezinja Olga, v imenu vlade se je poslovil minister Kojić. (Mimo Ljubljane bo vozil dvorni vlak, ako ne bo imel zakasnjenja, okrog poldneva.)

NOV MADŽARSKI POSLANIK V BEOGRADU.

Beograd, 12. marca. p. Za novega madžarskega poslanika na našem dvoru je imenovan Andrija Hory. Njegov prihod se pričakuje te dni.

Danes pridejo Radićevci

KONFERENCA MINISTROV O POLOŽAJU. — RADIKALI NAPOVEDUJEJO PADEC VLADE.

Beograd, 12. marca. p. Danes dopoldne so šefi opozicije brzojavno pozvali radićevce, da takoj pridejo v Beograd. Mislilo se je, da bodo radićevci že jutri zjutraj v Beogradu. Medtem je prišlo iz Zagreba poročilo, da odpotujejo poslanci jutri, in sicer najbrž že zjutraj, tako da bodo popoldne prispeli v Beograd. Ako odpotujejo zvečer, pridejo pojutrišnjem zjutraj.

Kakor poroča predsedništvo HRSS, bodo radićevski poslanci izročili v verifikacijo še nadaljnih 30 poverilnic. Deset teh poverilnic se nahaja že v Beogradu v rokah muslimanskega poslanca drja. Behmena, 20 jih prinesejo radićevci še seboj.

Ker je predsednik Demokratskega kluba gosp. Davidović lahno obolel, se danes ni vršila seja opozicijskih šefov. Sestali pa so se dr. Korošec, dr. Spaho in Drag. Pećić ter so razpravljali o nekaterih taktičnih vprašanjih. Ker je bila ratifikacija mandatov v odboru sprejeta soglasno, se bo v plenumu skupščine poročilo verifikacijskega odbora najbrže sprejelo brez debate. Za vsak slučaj pa je opozicija danes odredila svoje govornike.

Beograd, 12. marca. p. Danes je na poziv vlade dospel v Beograd bivši zagrebški pokrajinski namestnik Cimić, da poroča vladi o politični situaciji v Zagrebu. Popoldne se je vršila konferenca ministrov, katere so se udeležili tudi Cimić, Laza Marković in nekateri drugi radikalski voditelji. O Cimićevem poročilu se je razvila dolga razprava. Po konferenci so se radikali delali nenavadno veseli. Vaš dopisnik se je nocoj razgovarjal z nekaterimi ministri, ki stanovito trdijo, da so nenavadno zadovoljni, da pridejo radićevci v Beograd. To je velik korak za ureditev razmer v državi in nič ne dé, da to pomeni padec radikalske vlade. O pravih namerah radikalov se ne more nič izvedeti.

Radikali ponujajo Pribićeviću koalicijo?

SENZACIJONALNE VESTI BEOGRAJSKIH VEČERNIKOV. — INTRIGE NA VSEH STRANEH.

Beograd, 12. marca. p. Nocojšnji «Odjek» piše pod naslovom «Ponudba za koalicijo»: Od snoči so se pojavile senzacijonalne vesti o novi Pašićevi ponudbi za koalicijo. Gre za dve verziji: 1. z L. Jovanovićem brez Pašića, 2. kar sicer ni novo — s Pašićem, ki bi bil pripravljen dati enemu delu demokratov 3 portfelje, ako dovede 15 poslancev ter še portfelj ministrstva za notranje stvari, ako bi dovedli 21 poslancev. Odkod ta kabalistična številka 21, nismo točno razumeli. Ali je bila ponudba odklonjena, ni znano. Da je kombinacija absurdna, je jasno. Pašić je isto intrigo vrgel med demokrate pred letom dni, ko je stavil enemu delu demokratov pogoj za vstop v vlado: Razcepljenje demokratske stranke. Takrat je ponudil še več in boljše, pa se mu ni posrečilo.

Beograd, 12. marca. r. Z ozirom na današnjo vest «Odjeka» izjavlja predsednik demokratskega kluba g. Davidović vašemu dopisniku: Vest Odjeka, da je Pašić ponudil Pribičeviću tri odnosno štiri portfelje, je očitna intriga.

Beograd, 12. marca. p. Radikalni listi nadaljujejo intrige proti opozicijskemu bloku in posebno proti demokratom. No cojšnje «Beogradske Novosti» pišejo: «Več vzrokov je, ki so bili merodajni za postopanje radikalov v verifikacijskem odboru. Radikali dokazujejo, da z 20 Radićevimi poslanci vlada ne bo padla. Pri tem se naslanjajo tudi na trditev demokratskih poslancev iz Hrvatske posebno dr. Krizmana, ki ne veruje na prihod radićevcev v Beograd. Pa tudi, ako pridejo, je radikalom, kakor izgleda naslonitev na grupo Pribičevića sigurna.»

Beograd, 12. marca. p. Iz krogov, ki so blizu g. Pribičevića in na katere beograjski listi očividno mislijo, ko pišejo o ponudbi radikalov, je izvedel Vaš dopisnik: Vesti o rekonstrukciji Pašićevega kabineta s pomočjo demokratov-desničarjev in podobne senzacije, ki se nocoj raznašajo, so brez vsake podlage. Demokratski klub je solidaren v svojem boju proti sedanjemu homogenemu režimu. Nocojšne vesti so očividno zapoznele informacije o poskusu, ki so ga radikali pred dali časom izvršili pa so bili a limine odbiti.

Verifikacija danes na dnevnem redu

PRORAČUN MINISTRSTVA PROSVETE SPREJET. — IZVOLITEV ODBORA ZA DIPLOMATSKE KONVENCIJE.

Beograd, 12. marca. p. Danes je narodna skupščina nadaljevala razpravo o proračunu ministrstva prosvete. Zemljoradnik Moskovljević je tožil, da se za narodno prosveto stori veliko premalo. Konstatiral je, da imamo preveč gimnazij, a premalo strokovnih šol. Klerikalni posl. Šiftar je govoril o prosvetnih prilikah v Prekmurju. Po njegovem govoru se je odredil kratek odmor, nakar je prosvetni minister Trifunović odgovarjal na kritike. Sedanji proračun je povečan za 140 milijonov Din. Kar se je prvotno nameravalo, se je pokazalo za neizvedljivo: iz političnih razlogov je nemogoče ukiniti katerokoli fakulteto. Za visoke šole je država že ogromno mnogo storila. Pa tudi srednješolstvo se ne zanemarja. Dosedaj je bilo otvorjenih okoli 70 gimnazij in okoli 60 višjih osnovnih šol s pravom gimnazije. Minister je priznal, da vsled premajhnega števila učiteljstva na srednjih šolah pouk le polagoma napreduje. Veliko število gimnazij je škoda za državo, ni pa opasno. Osnovni pouk ni samo vprašanje resorta prosvetnega ministrstva, tem več vprašanje naše mlade demokracije. Dognano je, da so stare demokracije propadle zaradi neprosvetljenih mas. Nato je govoril o prosvetnih razmerah v Bosni ter rekel, da Beograd ne more, naj si bi bila tam katerakoli vlada, svet preobraziti v petih letih. (Dr. Hrasnica: «Vi ste v petih letih otvorili v Bosni in Hercegovini vsega skupaj 17 osnovnih šol»). Minister prosvete je konstatiral, da se število osnovnih šol stalno povečava. V proračun je bil sprejet znesek 27 milijonov Din za otvaranje osnovnih šol v Južni Srbiji, Bosni in Hercegovini.

Minister financ Stojadinović je izjavil, da pristane na izpremembo razporeda posameznih partij in pozicij. Nato je skupščina prešla na glasovanje ter je bil proračun min. prosvete sprejet. V proračunu za prosveto so m. dr. sledeči krediti: **Društvu za humanistične vede prvotno določena subvencija v znesku 50.000 Din se razdeli tako, da dobi to društvo 35.000 in mariborsko muzejsko društvo 15.000 Din za etnografski muzej v Ljubljani 45.000 muzejskemu društvu v Mariboru 15.000, subvencija za mariborsko gledališče 200.000 Din.**

Na popoldanski seji je narodna skupščina razpravljala o konvencijah z Bolgarijo, o pogodbi z Japonsko ter o protokolu od 24. februarja 1923., s katerim se urejuje vprašanje diplomatskih poslopij v bivši Srbiji in Črni gori.

Pri prehodu na dnevni red je predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović naznanil, da je od verifikacijskega odbora, ki je imel davi sejo, prejel poročilo o verifikaciji 20 radičevih mandatov. Pri tem je nastal v skupščini velik hrup. Čujejo se klici iz opozicije: «Kaj boste sedaj, ko odhajate iz vlade». Predsednik Jovanović je sporočil, da se bo poročilo verifikacijskega odbora v kratkem stavilo na dnevni red narodne skupščine. Nato je skupščina prešla na volitev treh odborov za pregled treh konvencij z Bolgarsko. Ker se šefi parlamentarnih skupin niso sporazumeli glede volitve članov v te odbore, so vse parlamentarne skupine predložile svoje posebne liste. Opozicija je bila slabo zastopana in so pridobili radikali 12 mest z nosilcem liste Vaso Jovanovićem, demokrati 3 mesta z nosilcem liste Vojo Marinkovićem, klerikalci 2 mesti s Sušnikom, zemljoradniki eno mesto z Moskovljevićem, Spahova grupa 2 mesti z Bajićem, Nemci eno mesto z Neunerjem.

Nato je predsednik Jovanović predložil dnevni red za jutrišnjo sejo: 1.) **Poročilo verifikacijskega odbora o radičevskih mandatih;** 2.) interpelacija poslanca Agatonovića na prometnega ministra o izplačilu triletne plače železniškim delavcem v času vojne. Poslanec Voja Lazić je protestiral, da se ne stavi na dnevni red interpelacija proti pravilniku za zakon o taksah. Ljuba Jovanović je odgovoril, da se bo stavila na dnevni red pravočasno z ostalimi interpelacijami. Prihodnja seja je določena za jutri dopoldne.

ŠVEDSKA KRALJICA V RIMU.

Rim, 12. marca. j. Švedska kraljica je danes dopoldne dospela v Rim ter je nadaljevala svojo potovanje v Napolj in Capri.

Republikanska vlada v Grčiji sestavljena

NAPADA NA ANGLEŠKO IN RUMUNSKO POSLANIŠTVO. — VLADA DOLŽI MONARHISTE.

Atene, 12. marca. h. Novi kabinet se je konstituiral danes zjutraj. Še tekom današnjega dneva bo položil prisego v roke regenta Konduriotisa. Papanastasiu prevzame poleg ministrskega predsedstva začasno tudi portfelj zunanjega in finančnega ministra. Ostala ministrstva so razdeljena sledeče:

notranje Aravantinos,
vojna general Kondylis,
mornarica admiral Hadžikiriakos,
narodno gospodarstvo Mitsotakis,
socialna skrb Pazis,
prosveta Limberopulos,
poljedelstvo Bakalbassis,
promet Isaias.

Portfelj zunanjega ministra je bil ponuden bivšemu venizelističnemu zunanjemu ministru Politisu, ki se sedaj mudi v Parizu. Papanastasiu, Bakalbassis in Pazis so bili za časa režima kralja Konstantina zaprti, ker so podpisali proklamacijo na narod v korist republike. Na svobodo jih je izpustil Plastiras leta 1922 po padcu Konstantinovega režima. Vsi ministri so pristaši republikanske unije, izvzemši Mitsotakisa, ki je neodvisen republikanec, in Isaisa, ki je liberalni republikanec.

Atene, 12. marca. s. Vlada, kateri načeluje vodja radikalnih republikancev Papanastasiu, je bila danes končnoveljavno sestavljena. Nova vlada namerava proglasiti republiko brez glasovanja, čeprav je bivši ministrski predsednik Kafandaris še včeraj dobil iz Londona sporočilo, v katerem se svari pred takim postopanjem in se zahteva ljudsko glasovanje, ker Anglija sicer ne bi podpisala posojila za grške begunce. Papanastasiu je odločen razpustiti parlament, ako bi ne bi hotel sprejeti proklamacije republike.

Dva politična atentata v Atenah

PRED SKORAJŠNJO PROKLAMACIJO REPUBLIKE. — VLADA GROZI PARLAMENTU Z RAZPUSTOM.

Atene, 12. marca. j. Danes zjutraj je bil izvršen dinamitni atentat na tukajšnje angleško poslaništvo. Povzročena je samo stvarna škoda, človeških žrtev ni.

Atene, 12. marca. j. Danes opoldne so našli pred rumunskim poslaništvom šest bomb. Vlada izjavlja, da gre za rojalistični komplot. Poslopje poslaništva je zastraženo. Vojaške patrole patrolirajo po cestah. Policija je bila ojačena s četami.

London, 12. marca. j. O dinamitnem atentatu proti angleškemu poslaništvu v Atenah se doznavajo nastopne podrobnosti:

Eksplozija je zbudila angleškega poslanika iz spanja, ki je takoj z drugimi člani legacije odšel k vhodu, čigar vrata so bila popolnoma razdejana. Od storilcev ni videl nobenega. Takoj je telefoniral angleškemu komisarju, kateremu je poverjena organizacija grške policije. Ranjen ni bil nihče. Gre očividno za organiziran komplot monarhistov. V mestu vlada mir.

Ministrski predsednik Papanastasiu je takoj v prvih dopoldanskih urah odšel k angleškemu poslaniku, kateremu je izjavil svoje obžalovanje zaradi tega dogodka. Nekaj oseb, ki so osumljene atentata, je bilo aretiranih. Listi menijo, da je šlo storilcem za to, da spravijo novo vlado v slabo luč.

Popoln preokret v francoski politiki?

POINCARE PRISTAJA NA ZNIŽANJE REPARACIJ. — VAŽNOST ANGLEŠKEGA IN AMERIŠKEGA KREDITA.

Dunaj, 12. marca. s. «Neue Freie Presse» je dobila od svojega posebnega poročevalca nastopno vest: Angleški bančni sindikat bo dal Franciji akceptni kredit proti trimesečni menici, ki se bo mogla trikrat podaljšati. Ta kredit bo znašal pet milijonov funtov proti 3.125 odst.

Iz New-Yorka prihajajo istočasno vesti o kreditu 50 milijonov dolarjev za Francijo.

«Neue Freie Presse» dodaja, da bo, ako se bodo te vesti uresničile, to pomenilo velik preobrat v politiki Francije. Ako so faktično angleško banke dovolile kredit in ako bo temu vzgledu sledila Amerika, pomenja to gotovo jamstvo, da se bo francoska politika usmerila v miroljubno smer.

Pariz, 12. marca, h. Poročevalec lista «New-York Herald», ki je zadnji čas zelo dobro informiran, objavlja v svojem listu vesti o pogojih, ki jih je danes stavil Poincare o reparacijskem vprašanju in vprašanju jamstev. Iz teh vesti izhaja, da je Poincare pokazal zelo veliko popustljivost. Baje je pripravljen odpovedati se pravici na C-bone iz reparacijske pogodbe, ako se obenem uredi vprašanje medzavezniških dolgov. Hoče tudi pristati na to, da se znižajo ostala reparacijska plačila na 33 milijard, od katerih bi Francija dobila 26 milijard.

Tudi glede vprašanja jamstev je Poincare v toliko popustil, da ne zahteva več nobenih vojaških konvencij, temveč se zadovoljuje s tem, da se šefa angleškega in francoskega generalnega štaba od časa do časa sestaneta k razgovoru. Najtežje vprašanje je, kakor meni list, še vedno jamstvo za Poljsko in Češkoslovaško, ki ga zahteva Francija.

Sporazum v vprašanju Javorine

Ženeva, 12. marca. h. Svet Zveze narodov se je bavil danes z določitvijo mej med Poljsko in Češkoslovaško pri Javorini. O tej zadevi je poročal španski delegat Quinones de Leon. Skirmunt in dr. Beneš sta izjavila, da se strinjata s predlogi komisije. Nato je svet sklenil odobriti po razmejitveni komisiji določeno mejo. Ob tej priliki je Quinones de Leon izjavil svojo zahvalo poljskemu in češkoslovaškemu zastopniku za dokazani duh spravljivosti, ki sta ga pokazala pri pogajanjih.

ODGODITEV SEJE GLAVNEGA ODBORA DS.

Beograd, 12. marca. p. Seja glavnega odbora demokratske stranke, ki je bila določena za 16 marec je iz tehničnih razlogov odgodena ter bo sklicana pozneje. Na tej seji se ima, kakor znano, določiti definitivni program kongresa demokratske stranke.

NESREČA PRI GRADNJI CESTE TRST - TRŽIČ.

Trst, 12. marca. e. Danes dopoldne se je pri gradnji nove ceste, ki bo vezala ob obali Trst s Tržičem, pod Sv. Križem, kjer so razstreljavali skalovje, zgodila težka nesreča. Popolnoma pripravljena mina je nenadoma eksplodirala. En delavec, neki Adolf Tassineti iz Padove, ki ga je vrglo 15 metrov daleč, je ves razmesarjen, mrtev obležal na tleh, trije drugi Anton Vučetić iz Zadra stanujoč na Proseku, Ivan Mrak in Peter Valentinič pa so bili ranjeni, prvi težko, druga dva pa lahko. Kako je nastala nesreča se ni moglo dognati.

NORVEŠKA PRIZNAVA RUSIJO.

London, 12. marca. s. «Times» doznavajo iz Stockholma, da se je norveška vlada odločila priznati sovjetsko vlado ter z njo skleniti trgovinsko pogodbo.

Inozemske borze

11. marca.

CURIH: Beograd 7.20, New-York 580, London 24.89, Pariz 22.90, Milan 24.30, Praga 16.74, Budimpešta 0.0087, Bukarešta 3.06, Sofija 4.15, Dunaj 0.0081 pet osmink.

TRST: Beograd 29.40 do 29.65, Dunaj 0.0330 do 0.0340, Praga 68.65 do 69.10, Pariz 94.50 do 96, London 102.25 do 102.65 New-York 23.85 do 24.05, Curih 409 do 415, dinar 29.40 do 29.65, dolar 23.80 do 24, carinski franki (20 zlatih) 89.75 do 90.50, uradni tečaj zlate lire 470.

DUNAJ: Devize: Beograd 872 do 876, Berlin 15.50 do 16.10, Budimpešta 0.90 do 1, Bukarešta 361 do 363, London 304.800 do 305.800, Milan 3004 do 3016, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 2842 do 2858, Praga 2053 do 2063, Sofija 488 do 492, Curih 12.245 do 12.295; **valute:** dolarji 70.860 do 71.260, funti 303.000 do 304.600, lire 3000 do 3020, dinarji 356 do 360.

PRAGA: Beograd 43.825, Dunaj 4.92, Berlin 7.90, Rim 149.75, Budimpešta 4.875, Pariz 140.25, London 150.55, New-York 35.10, Curih 611.

LONDON: Beograd 345, Berlin 19, Pariz 105, Milan 102, Švica 24.87, New-York 429.75, Dunaj 304.000, Bukarešta 802, Budimpešta 280.000, Praga 158.25, Varšava 40.000.

NEW-YORK: Beograd 124.50, Berlin 22.50, London 429.75, Pariz 416, Švica 17.31, Milan 422.25, Dunaj 14.12, Budimpešta 14.50, Praga 290.25.

Klerikalni naskok na Kmetijsko družbo

KLERIKALCI ZBIRAJO ČLANE IN DENAR. — TAJNA OKROŽNICA SLS.

Kmetijska družba je stanovska in strokovna organizacija našega seljaštva. V zadnjem času je postala predmet žalostnih političnih kupčij, ki grozijo spodkopati njeno zdravo eksistenco. Pogrešna taktika SKS je klerikalcem omogočila, da so se z vso silo zagnali v družbo z očitnim namenom, da jo pretvorijo v svojo politično organizacijo. Radikali so jim šli na roko, občni zbor je bil odgoden in ker z 31. marcem potekajo mandati delegatov podružnic, so si klerikalci pripravili obsežno akcijo, ki naj spravi večino v podružnicah in torej tudi nove delegate potom plačanih članov v klerikalne roke. Klerikalci so predrzni dovolj, da menijo, da jim bo komisar, ki sedaj upravlja družbo, to nesramno politično igro brez vsega dopustil ter sprejel za člane vse iz volilnih imenikov izpisane klerikalne pristaše proti temu, da blagajna SLS nakaže za vsakega po 20 Din!

Mi že danes opozarjamo na ta nečuveni naklep ter objavljamo glavno vsebino **tajne okrožnice klerikalne stranke**, ki v polni meri potrjuje, da so klerikalci odločeni uničiti splošni strokovni in gospodarski značaj Kmetijske družbe ter napraviti iz nje prosto podorganizacijo klerikalne stranke!

Uvodoma se klerikalci lažejo, da gre za to, «iztrgati Kmetijsko družbo iz kremljev liberalnih magnatov» in da gre za «boj med kmetskim ljudstvom ter centralističnimi liberalnimi korupcijonisti in bankarskimi magnati». Zato mora zmagati klerikalna stranka, za kar pa «treba veliko dela in požrtvovalnosti in pa previdnosti, da bo boj izpadel tako, kakor mi (klerikalci) hočemo». Nato sledijo sledeča navodila zaupnikom:

Krajevni odbori in zaupniki naj zlasti pazijo na to-le:

1.) Na pristopnice, ki so jih prejeli, naj vpišejo natančne naslove **prav vseh** naših somišljenikov in somišljenic, ki posedujejo ali imajo v najemu, kak košček zemlje. Naj velja pravilo: Kolikor je bilo v občini pri volitvah 18. marca 1923. naših kmetskih glasov, toliko mora biti izpolnjenih pristopnic h «Kmetijski družbi». Ni treba, da se vsak lastnoročno podpiše; gre nam predvsem za natančne naslove.

2.) Izpolnjene pristopnice je treba **takoj**, najkasneje pa do 23. marca poslati na naslov: Mihael Krek, Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani, Kopitarjeva ulica. — **Besede: Tajništvo SLS ni treba rabiti pri teh pošiljatvah.**

3.) Krajevni odbor in zaupniki nam **jamčijo, da bodo vsi tisti, katerih pristopnice nam bodo poslali, tudi gotovo volili naše zaupnike za delegate. Da vsi ti gotovo pridejo na občni zbor, kadar bo sklican, zato je treba vršiti priprave že sedaj.** Če potrebujete za agitacijo pomoči in nasvetov, nam takoj pišite.

4.) Takoj, ko prejmete to okrožnico, nam sporočite kako agitirate vi in kako nasprotniki pri vaši podružnici.

5.) Vsak pravi: «Vse bi šlo, toda denarja manjka in ljudje ne plačajo 20 Din za pristopnino». Takim omahljivcem odgovarjamo: **Zmagati moramo, zato tudi denar moramo dobiti. Zlasti, ker so nasprotniki dali v ta namen na razpolago ogromne vsote, moramo tudi mi poskrbeti, da bodo imeli glasovalno pravico tudi tisti, ki ne morejo utrpeti 20 Din.** Ker gre za kmetsko čast in korist, naj tudi naši kmetski zavodi v ta namen kaj žrtvujejo. **Kolikor pa je zavednih in takih, ki 20 Din utrpe, naj pristopnino plačajo in zaupnik naj nam jo pošlje po priloženi položnici.**

6.) Kdaj naj bodo občni zbori podružnic in kako naj se vrše, bomo sporočili **pravočasno. Skrbite le, da bodo naši udje gotovo vsi prišli.**

7.) **Vsako teh navodil je treba izpolniti točno, dobesedno.** Na pristopnicah je treba izpolniti **vse rubrike** in vpisati natančne naslove, zlasti pošto. Kadar pišete na tajništvo, naredite natančen naslov: **Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna, Kopitarjeva ulica, kajti sicer dobe Vaša pisma tajništva nasprotnih strank v roke.**

Mislimo, da smo povedali dovolj jasno in točno. Če bodo nasprotniki dobili to okrožnico v roke, jo bodo seveda izrabljali in tolmačili po svoje. **Zato jo ohranite le zase in naše može in delajte po njej.**

Kako so klerikalci pripravljali svetovno vojno

«Slovenec» je silno divji, ker smo mu citirali avtoritativno izjavo prezidenta T. G. Masaryka, da je bil «oče vseh» v svetovni vojni na strani Avstrije, Nemčije, Bulgarije in Turčije. Razumljivo je, da za klerikalno glasilo predsednik Masaryk ni nobena avtoriteta, za «Slovenca» so merodajni razni lažnjivi kljukci. Kakor vedno naj tudi pri citatih g. Masaryka pomagajo klerikalcem iz zagate trditve, da so to same framazonske laži. Tudi g. Masaryk je framazon, ki je «zagrešil» s «propagandističnim namenom» «za obdelovanje lene mase» dosti «najbolj debelih šlagerjev,» «zlasti, če mu je šlo zato, da lopne po katoliški cerkvi po geslu vseh sektantov: Calumniare audacter!» «Slovenec» piše nadalje, da se Masaryk danes «ne upa ponoviti». Sedaj ve g. Masaryk, ta brezobzirni in jeklenodosledni borilec za resnico in pravico pri čem da je. Črni črv ljubljanske škofije ga je v pol koloni «Slovenca» postavil na sramotni oder vojnega hujskača, ki je vse to, kar je pisal, pisal brez dokaza. Nam je le žal, da smo častitljivo in vzvišeno ime g. Masaryka v polemiki «očeta vseh» omenili. Akoravno vemo, kako nepoštena in nedostojna je vedno klerikalna polemika, si pa vendar nismo mogli misliti, da bo «Slovenec» padel na tako nizki nivo. Ali meni, da bo s tem dokazal, da je Rim s papežem in celim štabom višje in nižje duhovščine bil v svetovni vojni nevtralen in da je izpodbil trditve, da so bili klerikalci z «očetom vseh» na strani Avstrije kot glavni podporniki svetovne vojne?

Svetovna vojna, ki je začela l. 1914 se je že dolgo preje *pripravljala*. Brezobzirni hujskači v diplomatičnih frakih in generalskih uniformah, «družba zločincev», kakor pravi o njih general Kunz v svojem spisu «Za črnožolto zaveso» (str. 55.), združena okrog prestola Apostolskega Veličanstva Franca Jožefa, in visoka cerkvena hijerarhija, so dobro vedeli, kaj se pripravlja. Toda ti «Kristovi nasledniki» nele, da niso dvignili svojega glasu, da bi pokazali kategorično božjo zapoved: Ne ubijaj!, ampak so se celo udeleževali vojnih priprav, klicali so na vojno, hoteč pri tem doseči izpolnitev svojih reakcijonarnih teženj.

Najvažnejši dokument za resničnost teh trditev je oficijelno katoliško glasilo dunajska «Reichspost», ki prinaša 22. aprila 1913 podrobno poročilo o slavnostnem shodu «Bratovščine svetega arhangela Mihaela», ki se je vršil v istem času na Dunaju v proslavo 1600 letnega jubileja Konstantinovega dekreta.

Bratovščina sv. arh. Mihaela, ki si je stavila za nalogo braniti svetega Očeta, je igrala v politiki cesarskega gradu, izredno veliko ulogo. Zato so se njenega jubileja udeležile tudi cela nadvojvodina, cela princesa in «špice» avstrijskega visokega plemstva, grofi, baroni, grofice in baronice, poleg njih pa mnogobrojni zastopniki katoliških akademikov, ter častitega, prečastitega in najvišje častitega klerusa.

Glavna govornika na tem shodu sta bila benediktinski pater Wolfsgruber, ki je razvijal misel, da je nujno bojevati se v imenu križa, njegov govor pa je še zasolil neki katoliški grof Reseguier, ki je po poročilu «Reichspost» govoril tudi tole:

«Mi katoličani se moramo bolj uveljavljati v javnem življenju. Moramo delati na to, da bi bila Avstrija katoliška država na zunaj in na znotraj. Moramo gledati na to, da bo katoliški cerkvi zagotovljen tak vpliv na javne zadeve in na vlado, kakor ga lahko zahteva prebivalstvo te države, ki je z 95 odstotki katoliška.»

«Časi se izpreminjajo in z njim tudi naše naloge. Če je bila Avstrija prej trdnjava proti napadom sovražnikov krščanstva, je danes njena naloga, da ponese blagoslov krščanstva iz svojih lastnih ozemelj kot razširjevalka kulture in bojevnica križa v dežele, v katerih je svečano obljubila sveti cerkvi, da izvrši svojo službo v njih. In k tem deželam spada danes v prvi vrsti preganjana Albanija.»

«Avstrija je sprejela pred davnimi časi protektorat nad albanskimi katoličani in mi, avstrijski katoličani, moramo zahtevati, da se ta obramba cerkvene svobode danes še bolj udejstvuje nego kdaj poprej. Danes ne dremlje v albanskih gorah turški uradnik, danes divja tam **srbska soldateska** z vsemi strahotami.

Vasi in občine se požigajo, polja pustošijo, starce in otroke morijo, žene in dekleta ugrabljajo, mladeniče in može streljajo. In vse to **zaradi katoliške vere.** Albancem, ki nočejo zapustiti staro vero, konfiscirajo imetje; njihove cerkve požigajo, njihove duhovnike morijo. Te sramote se godijo pred našimi očmi: pod našim protektoratom! To ni narodna zadeva, **to je katoliška zadeva** in je **dolžnost vsakega katoliškega Avstrijca, da maščuje prelito albansko kri.** Ne morejo nam zadostovati prazne obljube in demonstracije ladjevja, **tu mora dvoglavi orel leteti na šumečih perotih in se posaditi na albanske, s krvjo prepojene skale ter prepoditi vrae in skopce.** Tam mora stati železna straža in vršiti katoliško obrambno službo, kakor se to spodobi mogočni državi in kakor to zahteva njena zgodovina in tradicija njenih vladarjev.

Kvišku, s križem ovenčani dvoglavi orel, leti tja, to zahtevamo od tebe, mi 35 milijonov avstrijskih katoličanov. — Protektorat, ki smo ga sprejeli v mirovni dobi, se mora izvršiti v resnih časih dostojno in energično!... Dvoglavi orel drži svojo besedo, ščiti katoliške Albance! **Le nikar se ne boj razbiti evropskega ravnotežja!** Z obotavljanjem, odnehavanjem in diplomatiziranjem se nič ne opravi, vojna nevarnost bo še hujša...

Dokler bo evropsko ravnotežje, tako dolgo nas tako ali tako ne opusti vojna nevarnost. Zato nič strahu in nobenega umikanja pred političnimi utemeljevanji. Kar mora priti, temu se ne izognemo: toda svojo dolžnost kot katoličani moramo izpolniti in se zavzeti za to, da bo ta dolžnost izpolnjena tudi v Albaniji...»

Klerikalnemu govorniku je sledilo več minut trajajoče burno ploskanje. Pritiskalo je na roke vse, visoka aristokracija ter višja in nižja duhovščina. Enako, kakor je govoril ta katoliški krvoločni zločinec v letu 1913, tako so pisali klerikalni in krščansko-socijalni listi, ne izvzemši slovenskih, cele mesece... In škofje, nadškofje, menihi, pobožni grofi in še pobožnejše nadvojvodinje ter princezinje, vsi so se sklicevali na papežev blagoslov. Ali so bili vsi skupaj nesramni lažnjivci?

Politične beležke

+ **Slovo poslanca Ščeka.** «Goriška Straža» priobčuje poslovilno pismo dosedanjega goriškega poslanca Virgilija Ščeka, ki je odklonil ponovno mu ponudeno kandidaturo in se s tem umika iz politične arene. V pismu očrtuje reminiscence na tragične razmere goriškega prebivalstva po prevratu in okupaciji, ter svoj trud v političnem delu, ki mu je zrahljalo šibko zdravje. S pozivom na svoje rojake, da pri volitvah izroče svojo usodo v roke slovenskih kandidatov končuje svoje politično poslovilo.

+ **Pašić in Radić v dilenci.** Interesantno skico položaja prinaša «Riječ», ki dosledno kritično motri Radićeve geste. Pravi: Pašić visi na Radiću, a Radić na Pašiću. Prihod radićevcev ruši Pašića, toda obenem tudi dosedanjega Radića. To pa je tudi vzrok Radićevega večnega kolebanja. V njem ni državniške odločnosti in energije. Radić bi rad bil odločilen in obenem «pošten», rad bi s svojimi glasovi odločil usodo parlamentarnega položaja, a istočasno ne bi želel menjati «v glavnem niti taktike» niti oditi v parlament! Ta taktika nad taktikami postaja že komična. Skliče se v Zagrebu konferenca vseh radićevskih poslancev, ki morajo izročiti poverilnice strankinemu pred sedstvu na razpolago; toda Predavec jih pobere le 35. Človek misli, tudi to bo dovolj. Toda Predavec sedi v Beogradu dva dni pred vrati demokratskega kluba, da *demokrati* odločijo, ali naj radićevci pridejo v parlament. Ko je končno vse v redu, se Predavec drugi dan z velikim pompom in v spremstvu cele deputacije poda k predsedstvu parlamenta in v zadnjem hipu odškrne 15 poverilnic ter jih izroči le 20; zahteva pa pismen reverz! Dvajset poverilnic je preveč za smrt, premalo za življenje. Kakor izračunano, da ob njih Pašić vseeno ostane v muki, Davidović pa pri starem. Zato radikali še vedno računajo, da radićevci vendar-le ne dospejo v Beograd. Zato tudi sipljejo med nje spotike z vseh strani. Okrog proračuna se vodi druga taktična igra: radikali bi sevé hoteli proračun imeti čimprej pod streho; toda z druge strani tudi opozicijski blok radi radićevskega kolebanja ne ve, ali je v njegovem interesu, končati proračun, da bi nato nova vlada lahko razpolagala s časom za delo. Ako ni proračuna in sedanja vlada pade, bi tudi vsi radićevci morali glasovati za ta proračun ali pa bi nova vlada po ustavi mogla vztrajati le štiri mesece in nato izvesti volitve. Nova vlada bi torej lahko bila samo volilna. In *katera* bi to lahko bila?... Okrog tega se sedaj suče celotno taktiziranje. No, suče se vendar-le!

+ **Ali so demokrati v službi Radića ali Pašića?** O tem vprašanju razpravljata klerikalni «Slovenec» in radikalski «Narodni dnevnik». Klerikalno glasilo z največjo nesramnostjo trdi, da demokrati nismo nič drugega nego «radikalska rezerva». O klerikalnih klevetah govorimo na drugem mestu. Do povsem nasprotnega zaključka prihaja radikalski reptil. Družba, ki jo vzdržujejo radikali in blagajna Jadranske banke trdi, da smo demokrati v službi Radića, menda zato, ker so demokrati s svojo taktiko dosegli, da je danes 20 radićevcev že takorekoč v parlamentu, kar vsa jugoslovanska javnost iskreno pozdravlja in čemur tudi radikalski voditelji (čeprav kislih obrazov) ploskajo. Smešno je, da konfuzionisti okoli «N. D.» pišejo, da je bil zagrebški kongres l. 1922. bolj pozitiven kot dosedanja akcija g. Davidovića. Kakor znano je zagrebški kongres že zdavnaj končal s kompletnim fiaskom ter od njega sploh ni ostalo druzega kot par političnih maroderjev, ki tudi pri «Narodnem Dnevniku» še skušajo dvigniti razbite glave izmed razvalin. Zlasti za dr. Ravniharjeve in Deržičeve politične ostanke je zanimivo, da sedaj s tako strastno napadajo politiko g. Davidovića ter mu niti te zasluge ne štejejo v dobro, da je spravil Hrvate v narodno skupščino. «Narodni Dnevnik» je tudi mnenja, da imajo pravico do obstoja samo one stranke, ki vnašajo v javno življenje *«kako posebno misel»*. Zakaj potem še obstojajo NSS, NNS in SKS? Pilpogačarija ter koritarstvo pri «Narodnem Dnevniku» še niso tako posebne misli», da bi radi njih morali obstojati kar štiri stranke. — V ostalem divji napadi na demokrate z leve in desne le potrjujejo, *da smo na pravi poti.*

+ **V Beograd!** Znani zaupnik Radićev, zagrebški odvetnik dr. Radivoj Walter je napisal brošuro pod naslovom «V Beograd!» V njej odločno pledira za aktivno sodelovanje v parlamentu in poziva radićevce, da odidejo v parlament v Beograd, kjer naj začnejo z aktivno borbo. To svojo brošuro je dr. Walter poklonil «Radiću in njegovim poslancem» ter jo izročil uglednejšim zagrebškim politikom, s čemer je postala predmet splošnega komentiranja, posebno z ozirom na dejstvo, da je dr. Walter vsai do nedavnega bil intimen prijatelj Radićev in odličen pristaš «Hrvatske Zajednice».

+ **Po Predavčevem povratku — v Zagreb** se je v pondeljek zvečer vršila seja HRSS in o njej prinaša «Jutarnji list» nekatere podrobnosti. Glasom Predavčevega referata naj bi nova vlada imela značaj pripravljalne volilne vlade, četudi bi se ne formirala edino s ciljem izvedbe volitev. *Proračun* mora biti izglasovan in sprejeti se morajo nekateri nujni zakoni (invalidski, uradniški itd.). Glavno točko opozicijskega bloka pa vsekako tvorijo *svobodne volitve*. Situacija med demokratsko in radikalno stranko je napeta do skrajnosti, zato se smatra, da verzije o koncentracijski ali nevtralni uradniški vladi ne pridejo v poštev. Se tekom tega tedna pošljejo radićevci nov obrok mandatov v verifikacijo in nato še sproti kolikor bo zahteval položaj. Kot prvi rezultat bloka naj bi nastopila era svobodnega in pročiščenega političnega življenja, dočim je *politično-programatični* del *odgoden* na čas po volitvah.

+ **Radićevsko «republikanstvo».** Neki vplivni radićevec je izjavil v Zagrebu dopisniku «Politike»: «Vi znate kaj mi zahtevamo pod republiko: mi vsi zahtevamo *vsebino* republike, to je parlamentarno in ustavno vlado. Ali bi stal na čelu vlade dedni predsednik ali predsednik, ki bi bil voljen na določeno število let, to je postransko vprašanje. Res imenitna razlaga republikanstva! Republikanstvo za vsako ceno, pa če bi se «dedni predsednik» imenoval tudi kralj.

Iz demokratske stranke

V Metliki se vrši danes ob 8. uri zvečer predavanje g. Milana Cimermana iz Ljubljane «O obrtnem pravu» in «O davkih». Vabimo vse interesente, da se sestanka sigurno udeleže.

V Št. Vidu nad Ljubljano se vrši danes občni zbor krajevne organizacije JDS ob 8. uri zvečer v prostorih posojilnice. Udeleži se ga ravnatelj Jug iz Ljubljane.

V soboto dne 15. t. m. se vrši **v Dol. Logatcu** predavanje g. prof. Breznika o «Postanku in razvoju Jugoslavije» ob 7. uri zvečer.

Novomeška porota

Novo mesto, 12. marca.

Star grešnik.

V noči na 29. julija 1920 je bilo vlomljeno v trgovino Franceta Štrumblja v Vavti vasi in so tatovi odnesli manufakturnega blaga v skupni vrednosti nad 40 tisoč kron. Topliški orožniki so zločince dohiteli na Uršnih selih, ko so po trudapolnem ponočnem delu ravno počivali. V gozdu so ustavili sumljivega tujca Franceta Volaja, ki je na zahtevo pokazal tudi skrivališče ukradenega blaga. Tolpa je obstojala iz Franceta Volaja, Vinka Pustovrha, Viktorja Majdiča in Josipa Milotiča. Vsak je imel napačno ime, po katerem so se klicali med seboj. Razven Viktorja Majdiča so bili vsi ostali pred novomeško poroto že 15. decembra 1920 obsojeni na več let težke ječe. Viktor Majdič, mlinar iz Škofje Loke, pa je bil aretiran šele 2. novembra 1923, ko se je pripeljal z ukradenim kolesom v Rateče. Preiskava je pozneje dognala, da je imel Majdič še razne druge grehe na vesti: Tako je 31. decembra 1920 v Ljubljani izmaknil Mariji Kogojevi zaboj čevljev v vrednosti okoli 20 tisoč kron, iz Vehovčeve gostilne na Viru pa 2 meseca poprej moško kolo, vredno 5000 K. Majdič, ki je bil radi tatvine že večkrat kaznovan, je sicer priznal svoje zločine, izgovarjal pa se je, da so ga gori navedeni tovariši prigovarjali, da se je udeležil vloma pri Štrumblju.

Viktor Majdič je bil obsojen na 4 leta težke ječe. Senatu je predsedoval sodni svetnik dr. Dolenc, votanta sta bila sodna svetnika Luznar in Barle. Državno pravdništvo je zastopal dr. Kremžar.

Uboj v Novem mestu.

Na Martinovo nedeljo dne 11. novembra je bilo v Kastelčevi gostilni v Novem mestu več fantov, med njimi Janez Glavič, posestniški sin v Dolnjih Kamencah. Čez nekaj časa so prišli v gostilno tudi fantje iz Cegelnice, med njimi Alojzij Vrček, se vsedli za svojo mizo in pili. Takoj po njihovem prihodu je začel Janez Glavič izzivati in hujskal na poboj cegelniških fantov. Res je kmalu nastal splošen vrišč in vpitje prepirajočih se fantov. Zbudili so gostilničarja, ki je spal v sobi v prvem nadstropju. Ko je pritekel po stopnicah v vežo, je videl splošno pehanje in prerekanje. V tem trenotku pa je pritekel izza dolenjega ogla Kastelčeve hiše Janez Glavič, ki je poprej izginil iz hiše, s kolom v roki in udaril Alojzija Vrčka tako močno po glavi, da je padel znak in obležal nepremično z razprostrtimi rokami. Glavič je nato izginil, a se v kratkem času zopet vrnil s kolom v roki v družbi brata Franceta in Franca Petriča, ki sta imela vsak svojo ročico. Letali so pred hišo in kričali da naredijo ježprenj iz vsakega, kdor bi si upal iz hiše. Težko ranjenega Vrčka so še isti dan prepeljali v kandijsko bolnišnico, kjer je ponoči izdihnil, Janez Glavič, ki je med pretepom ranil tudi Alojzija Progarja, pa je bil aretiran. Obdolženec se je zagovarjal s silobranom in trdil, da ga je nekdo med pretepom udaril tako močno po glavi, da je postal vrtoglav in sploh ni vedel, kaj je storil.

Porotnikom so bila stavljena tri glavna vprašanja glede uboja in lahkih telesnih poškodb, kakor tudi dodatno vprašanje, ali je storil svoje dejanje v duševni zmedenosti. Porotniki so vsa glavna vprašanja soglasno potrdili in soglasno zanikali dodatno vprašanje, nakar je bil Janez Glavič obsojen na 5 let težke ječe. Senat je bil isti, kakor pri prvi razpravi, državno pravdništvo je zastopal namestnik Kovač, obtoženca pa je zagovarjal dr. Ivanetič.

Po svetu

— **Italijansko posojilo Poljski.** V torek je bila v Rimu podpisana med Italijo in Poljsko pogodba, po kateri dobi Poljska od Banca Italiana posojilo v znesku 400 milijonov lir. Imenom poljske vlade je podpisal pogodbo minister Zalewski, imenom italijanske pa ministrski predsednik Mussolini in načelnik njegovega kabineta marki Paolucci. Kakor poroča Agenzia telegrafica mediterranea se pogodba glasi: 1.) Italija dovoli Poljski za 20 let posojilo v znesku 400 milijonov lir po 7-odst. obresti. 2.) Banca commerciale italiana in Credito italiano razpišeta v Italiji posojilo za ceno 89 odst., Poljska pa sprejme čistih 81 odst. 3.) Poljska dovoli jamstvo nad dohodki iz tobačnega monopola. 4.) V slučaju vojne morajo razobesiti poslopja in skladišča tobačne monopolske uprave italijanske zastave in se bodo smatrali kot last italijanske vlade. 5.) Poljska se zavezuje, da bo 60 odst. svojih tobačnih naročil v inozemstvu, oziroma dva milijona kilogramov letno krila v Italiji.

— **Sofija v strahu pred komplikacijami.** Naš poslanik Rakić v Sofiji je povodom alarmantnih vesti o napetosti med Bolgarijo in našo državo podal izjavo: Z ozirom na ukrepe, ki jih je bolgarska vlada podvzela proti makedonstvujuščim se odnošaji med Bolgarijo in kraljevino SHS pomirjajo. Situacija je povoljna in ni povodov razburjenja. Slično se je izjavil tudi premijer Cankov. Navzlic temu pa po vesteh iz Sofije živi bolgarska javnost v stalnem strahu pred novimi komplikacijami, ker se smatra, da bolgarska vlada navzlic vsemu ne bo mogla preprečiti komitaških akcij. Veliko senzacijo vzbujajo v Sofiji tudi vesti, da se na bolgarski meji zbirajo jugoslovanske čete, ki so vsak čas pripravljene okupirati bolgarski obmejni teritorij. Sofijske novine ugotavljajo, da je povod vsem alarmom dal beograjski tisk z najavljenjem «krvave spomladi».

— **Med D'Annunzijem in Čičerinom.** Po ratifikaciji rusko - italijanske trgovinske pogodbe v Rimu je poslal D'Annunzio Čičerinu brzojav, v katerem ga spominja na to, da je on že povodom konference v Genovi predvideval sedanjo situacijo in poziva Čičerina, naj ga zopet obišče. Čičerin je odgovoril, da se ne bo izognil hiši pesnika, ako ga usoda pripelje v Italijo. Istočasno vabi tudi on D'Annunzija, da ga poseti v Moskvi, da mu more vrniti gostoljubje, ki ga je Čičerin užival v Gardone.

— **Tretji kabinet Theunis** se predstavi dne 18. marca belgijski zbornici in senatu z daljšim programatičnim govorom. Kabinet je sestavljen sledeče: predsedstvo in finance Theunis, justico Masson, zunanje zadeve Hymans, notranje Paullet, poljedelstvo Ruzette, promet Nonjean, vojno Forthomme, gospodarstvo Van de Vyvere, industrijo Choffen, kolonije Carton.

Domače borze

11. marca:

ZAGREB. Na efektnem tržišču je bila danes nekoliko slabša tendenca. — Na deviznem tržišču je bila tendenca od početka do konca čvrsta. Oslabljenje dinarja v Curihu na 7.12 se je na našem tržišču močno občutilo. Ponudba je bila jako majhna, vendar Narodna niti danes ni intervenirala. Notirale so **devize:** Amsterdam 2995 do 3025, Dunaj 0.1141 do 0.1161, Italija izplačilo 338.75 do 341.75, London izplačilo 347.8 do 350.8, New-York ček 80.9 do 81.9, Pariz 307.9 do 312.9, Praga 233.7 do 336.7, Švica 1398.5 do 1408.5; **valute:** dolar 80 do 0, aK 0.114 do 0, lire 334.5 do 337.5; **efekti:** Banka za Primorje 102 do 105, Trgobanka 51 do 52, Brodska 70.5 do 72, Eskomptna 165 do 166, Hipotekarna 89 do 91, Jugoslavenska 140 do 142, Ljubljanska kreditna 235 do 236, Praštediona 1050 do 1057.5, Etno 130 do 133, Slavenska 110 do 0, Srpska 150 do 155, Eksploatacija 156 do 160, Narodna šumska 120 do 122, Gutmann 1535 do 1575, Slavonija 156 do 160, Strojne 150 do 0, Trbovlje 740 do 755, Union 0 do 1025, 7 odst. investicijsko 60 do 62.

BEOGRAD. Čvrsta tendenca v vseh devizah razen na Italijo. Blaga malo. Narodna banka je morala povsod intervenirati, posebno pa v devizah na New-York in London. Notirale so **devize:** Dunaj 0.115 do 0.1152, Budimpešta 0.10 do 0.11, Bukarešta 43.25 do 43.75, Ženeva 1804 do 1805, London 348 do 348.25, Milan 338 do 339, New-York 80.8 do 80.9, Pariz 305 do 310, Praga 234.75 do 235; **efekti:** 7 odst. investicijsko zaključek 56.5, Narodna banka 4600 do 4700.

NOVOSADSKA BLAGOVNA BORZA.

Novi Sad, 12. marca. Pšenica: baška, 79 do 80 kg, 2 odst. 5 vagonov 332.5; sremska, 1 vagon 335. **Ječmen:** baški, 66 do 67 kg, 1 vagon 33.5. **Oves:** baški, franko Beograd, 32 vagonov 257.5. **Turšica:** baška, 8 vagoni 250; duplikat kasa, 11 vagonov 240 do 252; baška, Zenta, 4 vagoni 250 do 252.5. **Fižol:** pisani, 15 q 560; 30 q 700. **Moka:** «0», 7.5 vagona 525; «6», 1 vagon 820; banatska «6», 2 vagona 805. Tendenca nespremenjena.

Darujte, da rešimo sokolski Tabor!

Naši kraji in ljudje

† Ivan Kostrenčič

V Kraljevici na Jadranu je te dni umrl bivši knjižničar na zagrebški univerzi in dolgoletni tajnik «Hrvatske Matice» Ivan Kostrenčić. V razvoju «Hrvatske Matice» pomeni njegovo ime izredno mnogo, kajti njegova delavnost, marljivost in neprirudljivost je bila, ki je dvignila ta književni zavod na stopnjo prave matice hrvatskega slovstva.

Kostrenčić, kateremu so več kot enkrat očitali konservativizem, je bil obenem recenzent «Matičnih» rokopisov. Bil ni posebno navdušen za modernistične pokrete in je skrbel za to, da so «Matični» naročniki prejemali tako čtivo, ki je odgovarjalo njihovi tradiciji in duševnemu miru. Vendar njegovega «starinstva» ni jemati doslovno; v bistvu se je namreč boril samo proti hotenim novotarijam. Kjer se je prepričal, da delajo mladi hrvatski pisatelji z žarom in zanosom, se ni upiral ter jim je pomagal prodreti v javnost.

Pokojnikove zasluge za hrvatsko prosveto so ogromne. Brigal se je za rokopise, za tisk in izdajanje knjig, za poverjenike in njihovo razpečevanje publikacij ter upravljal finančna vprašanja «Hrvatske Matice». Izdaja «Hrv. nar. pesmi» pri «Matici» je bila plod njegovega truda in prizadevanja. On ima tudi glavne zasluge za Matično publiko, katero je ustvaril z izdajo zbranih del pisatelja Avgusta Šenoe. Po nastopu hrvatske moderne se je Kostrenčić odstranil iz «Matice»; novi duh mu ni prijal in se je rajši pred njim umaknil, da ne bo povzročal nepotrebne škode.

Kostrenčić se je rodil l. 1874 v Cirkvenici, dočakal je torej 80 let. Po dovršenih študijah je dobil mesto v c. kr. dvorni knjižnici na Dunaju. Od tam je prišel na zagrebško vseučilišče; za to službo ga je priporočil sam slavist Miklošič. Tudi kot univerzitetni bibliotekar je bil pokojnik marljiv in skrben. Bogata knjižnica zagrebškega vseučilišča je v glavnem njegovo delo. Kostrenčić je tudi sam pisal, a ni silil kot pisatelj nikjer v ospredje. Obdeloval je samo vprašanja iz ožje domače zgodovine.

Ivan Šubic in obrtni naraščaj

Ravno pred dvajsetimi leti, to je leta 1903. je stavil pokojni Ivan Šubic kot nadzornik obrtno - nadaljevalnih šol šolskemu odboru v Ljubljani predlog, naj se ukinejo večerni tečaji za vajence in naj se vpelje dnevni pouk. Svoj predlog je utemeljeval s tem, da so vajenci po celodnevnem enajsturnem delu popolnoma utrujeni in torej za pouk nedovzetni. Šolski odbor za obrtno - nadaljevalne šole v Ljubljani je Šubičev predlog sprejel in predložil deželni vladi v odobrenje. Vlada tega ni odobrila na pritožbo raznih mojstrske zadruge in vsled tega se je vršil še nadalje večerni pouk.

Toda Šubic ni obupal. Delal je dalje za uresničenje svojih idealov. Posrečilo se mu je uvesti še isto leto dnevni pouk na obrtno - nadaljevalni šoli v Postojni, ki je imela, mimogrede omenjeno, na ta način prva in edina v celi bivši Avstriji dnevni pouk za vajence med delavnim časom. Ob koncu leta se je pokazalo, da je bil učni uspeh na tej šoli v vsakem oziru izvrsten.

Tako se je nadaljevalo s poukom, v Postojni podnevu, v Ljubljani in v drugih krajih pa zvečer. Le v nedeljah se je vršil pouk povsodi v dopoldanskih urah.

Šest let pozneje, leta 1909. pa je Ivan Šubic ponovno zahteval, da se uvede tudi v Ljubljani dnevni pouk za vajence vseh strok. Pri tem se je skliceval na uspehe na obrtno - nadaljevalni šoli v Postojni. V njegovem načrtu je bilo, naj se pouk deli na razne panoge po strokah.

Ko je potekel čas za otvoritev šole jeseni leta 1909. je mestna občina odobrila njegov načrt, kljub temu, da deželna vlada kot vrhovna oblast do tedaj ni rešila predloga.

Šola se je začela. Prvi četrtek, dne 7. oktobra je bil obisk vajencev prav dober, manjkalo jih je samo 8 odst. Prihodnji četrtek pa jih je izostalo že nad polovico in to vsled tega, ker se je uprizorila agitacija proti dnevnemu pouku in se sklicali protestni shodi. Mnogo mojstrov in celo ljubljanske tovarne so zadržale vajence doma in jim prepovedovale obisk šole. Delodajalci so namreč zvedeli, da Šubičev predlog od višje oblasti še ni potrjen in da se nahaja pri delavskem ministrstvu na Dunaju.

Ker je stvar postajala vedno bolj in bolj kočljiva, so Šubicu priskočili na pomoč tudi delavci ter drugi, ki so spoznali velikopotezno korist njegovega predloga za bodočnost mladine. Zasluga gre tudi sedanjemu dunajskemu županu Seitzu, bivšemu ljudskemu učitelju, da je bil Šubičev predlog in načrt odobren in podpisan.

Preko zaprek od vseh strani je dosegel Ivan Šubic s svojo vztrajnostjo in ljubeznijo do obrtniškega naraščaja to, za kar mu bodo poznejši obrtniški sloji hvaležni.

Slava njegovemu spominu!

Delo Jugosl. Matice v Mariboru

Maribor, 11. marca.

Včeraj zvečer se je vršil v restavraciji Narodnega doma občni zbor podružnice Jugoslov. Matice v Mariboru, ki se je moral začeti vsled prepičle navzočnosti članov šele po enournem čakanju — v začetku so se vršili občni Jug. Matice v veliki dvorani Narodnega doma. Četudi je zanimanje širše javnosti za Matico žal padlo, je po poročilu predsednika prof. Ribariča dosegla podružnica v minulem letu vendar zelo lep materielen uspeh — saj je poslala centrali v Ljubljani okrog 40.000 Din. Od Matične tombole je bilo v Mariboru prodanih ena sedmina vseh tablic. Lep uspeh je dosegel tudi Rapalski teden, ki je prinesel v blagajno 12.000 Din. K velikemu gmotnemu uspehu je pripomogla predvsem šolska mladina, ki je sijajno provedla vse nabiralne akcije. Tajnik, učitelj Faganeli je med drugim poročal, da ima podružnica 1236 članov, od katerih pa plačuje sedaj zaradi slabega gmotnega položaja med uradništvom le 748 članarino. O prometu v blagajni je poročal g. Julče Novak, nakar je predlagal dr. Volčič odboru soglasno sprejeti absolutorij.

Pri volitvah je bil izvoljen predsednikom podružnice zopet prof. Ribarič, za podpredsednico ga. Ivanka dr. Lipoldova, tajnikom učitelj Faganeli, blagajnikom Julče Novak, v ostali odbor pa gg.: učitelja Gorup in Begovič, dr. Fr. Kovačič, dr. Škapin, prof. Kotnik, dr. Pivko, mons. dr. Medved, ravn. dr. Jerovšek, postajenačelnik Mohorko, prota Trbojevič, uradnik Kompara, gdč. Lj. Poljančeva, urednik Spindler, prof. Mravljak, uradnik Kralj, brivec Fr. Novak, učitelj Hugorith, namestniki: Ašnar, Lenard, Zavodnik. Kot delegati za pokrajinski zbor so bili izvoljeni vsi odborniki in še gg.: dr. Boštjančič, dr. Lipold, ravn. Krašovec, dr. Reisman, in postajenačelnik Štefin.

Pri slučajnostih je dr. Reisman želel, da posveti podružnica v bodoče več pozornosti idejno - propagandnemu delu na deželi, ki se mora končno tudi pritegniti k narodnemu žrtvovanju. Razen učiteljev naj bi prevzela poverjeništvo za nabiranje članov med preprostim ljudstvom še duhovščina. Inteligenca po mestih in trgih ne zmore sama ogromnih narodnih davkov. Pa tudi idejno treba kmečko ljudstvo pridobiti za težnje naše Matice. S tega vidika je neutemeljen predsednikov nastop proti «Jadranski Straži». Nadalje morajo sodelovati oblasti ni organi, kakor so to delali tudi pod Avstrijo za Rdeči križ in slične patriotične organizacije. Govornik je grajal pomanjkanje inicialivnega duha v predsedstvu podružnice, ki je imela v celem letu komaj 5 odborovih sej; posledica je bila zrahljanje stikov s člani in upadek zanimanja za Matico, ki je še imela večinoma zaprto pisarno. Navzoči so izvajanja odobravali. Po kratkih pojasnilih preds. Ribariča in g. Mohorka je bila na predlog dr. Slapina izvoljena deputacija (mons. dr. Medved, prof. Ribarič, gg. dr. Lipoldova in Maistrova), ki bo prosila škofa dr. Karlina, da povabi duhovščino k sodelovanju v Matici.

Strah in spomin

Ljubljana 12. marca.

V Ljubljani zopet straši! V hiši št. 48 neke ulice. To se pravi, strašilo je, kajti včeraj ob 3. zjutraj so bili strahovi že «zagovorjeni» in spravljeni nazaj v hladni grob. Dogajala pa se je stvar takole:

Okrog 2. do 3. ponoči so stranke redno čule po podstrešnih stopnicah čudno škripanje, ki se je slišalo, kakor je dejala mati Čokačka, kakor da bi mrlič stopal iz rakve. Spodaj na oknu očeta Štrbunka pa je sleherno noč nekaj potrkavalo in zunaj so se slišali pritajeni vzdihi. Vse to se je ponavljalo že skoraj ves teden. Prestrašena mamica je obvestila o čudnih dogodkih pod streho očeta Štrbunka, ta pa ji je zaupal lastne težave in temne slutnje. Ona je menila, da je hiša polna strahov, on pa ji je ves potrt razodel, da znači trkanje «spomin». O strahu in spominu je kmalu vedela vsa hiša. Ni bilo skoro noči, da ne bi oče Štrbunk imel trkanja na kuhinjsko okence. Redno je poklical svojo hčerko Zofko, ki pa je imela neznansko trdno spanje in se ni nikdar oglasila. Njega pa je v tej gluhi tišini zazeblo do kosti in smuknil je raje z glavo pod odejo. V kotu hodnika nad njegovim stanovanjem pa so se skoro vsako noč nastavljale stranke in trepetajočih src pričakovale početka škripanja in stokanja v podstrešju. Nikdo pa si ni upal blizu. V torek ob 3. ponoči pa sta bila strah in spomin nenadoma ujeta.

Mati Čokačka je ravno vsa preplašena odpirala vrata stanovanja in potiskala pred seboj svojega možička Čokača, ki je prejšnji dan dobro zaslužil z žaganjem drv in si na ta račun privoščil tudi merico «grenkega» več, tako da mu je ostalo še precejšen kos umetne korajže. Oče Čokač je nekaj pomomljal o teh preklicanih duhovih, vendar je stopil pogumno naprej v temo pod stopnjice. V tem trenutku pa ga je nekaj prav narahlo poščegetalo po obrazu in ves pogum mu je upadel. Zavpil je in se sesedel. Poščegetalo pa ga je samo kurje perje, ki je priplesalo z vrha na njegovo brado. Obupno je zavpila tudi mati Čokačka, najhuje pa se je dri strah sam v osebi stare Kopiške, ki se je v tem hipu prekucnila iz stopnjic na tla pred osuplega Čokača, s culico kokošjega puha, ki ga je ponoči odnašala iz gospodinjine zaloge pod streho. Prižgale so se luči in prisotni bi kmalu pričeli zopet verjeti v strahove, če ne bi gledal iz glave, potresene s kurjim perjem, dobroznani nos z bradavico, last tatinske Kopiške.

Vpitje v prvem nadstropju pa je spravilo pokonci tudi očeta Štrbunka. Sprva je mislil, da stoji že pred sodbo božjo, potem pa je skočil iz postelje in ker so mu Zofka zopet ni oglasila, je hitel v kuhinjo. Tamkaj pa se je povrnil zopet čisto nazaj na ta svet. En skok od praga do okna in že je držal z eno roko lase svoje Zofke (ki ima tako trdno spanje), z drugo pa za ušesa sosedovega Pavleta. Par sekund nato je priletela vpit na vrata njegovega stanovanja mati Čokačka z veselo novico, da je «strah» v prvem nadstropju že ujet, oče Štrbunk pa je tudi vzhičeno odgovarjal, da drži «spomin» za ušesa.

Od torkove noči je v hiši št. 48 zopet mir.

PROSLAVE BRANKA RADIČEVIĆA

Srbska književna zadruga in Matica Srpska sta izdelali program za prvi del svečanosti ob stoletnici Brankovega rojstva. Na dan pesnikovega rojstva, 28. marca, se odkrije na Brankovi rojstni hiši v Brodu spominska plošča. Zvečer istega dne se bo vršila slavnostna akademija, na kateri nastopijo srbska in hrvatska pevska društva. Akademijo otvori predsednik novosadske Matice Srpske R. Vrhovac. Slavnostni govor o pesniku bo imel profesor brodske gimnazije Martinić. V ostalih krajih naše države se bo praznovala Brankova proslava po direktivah prosvetnega ministra, ki je odredil, da se mora vršiti na vseh srednjih in njim enakih šolah predavanje o Radičeviću. Še večje slavnosti nego v Brodu se bodo pozneje vršile v Sremskih Karlovcih, Brankovem duševnem mestu. Za čas teh slavnosti izide tudi kritična izdaja Brankovih pesmi, katero ureja prof. Pavle Popović, ki piše tudi izčrpno študijo o Branku.

Kakor jeklo bi moralo biti zdravje, pa je za nič! — Zakaj? — Ker v hrani manjka „Juhana"!

Dopisi

RADOVLJICA. Sokolsko gledališče v Radovljici uprizori prihodnjo nedeljo, 16. marca ob 20. uri kmečko žaloigro «Uzitkarji», ki nam kaže življenje starih ljudi, ko oddajo svoje posestvo nasledniku. V igri vidimo tudi državnega užitkarja, uradnika, ki gre v pokoj. Spretno je v zadnjem dejanju izvedeno ženitovanje, ki ga ne moti niti smrt stare užitkarice.

IZ KOSTANJEVICE. V najlepši moški dobi je dne 4. marca umrl naš rojak g. Miroslav Wurner, postajenačelnik v Gospiću. V domačo hišo se je pred pol letom povrnil težko bolan. Upal je na pomladno solnce, da mu povrne zdrav je, da se čil in krepak izleti po naših hribih, vinorodnih goricah in smejočih se dobravah. Čakal je na dih vigredi, žgolenje slavca in velikonočne pirhe. Ni jih dočakal. Skrajno izmučen od zavratne bolezni, je brez sovražnika, ljubljen od vseh, ki so ga poznali, nastopil nepovratno pot. Pokojnik je bil prestopil svoj čas v pravoslavno cerkev in so morali za to njegovi sorodniki za pogreb poklicati pravoslavnega duhovnika iz Ljubljane. To pa ni bilo všeč domačemu župniku, ki je odklonil cerkvene svečnike in zvonenje. Vse drugače je postopal prota Janković iz Ljubljane. Ob odprtem grobu je med cerkvenim obredom govoril globoko zamišljeno slovo od pokojnika, poudarjajoč, da ni razlike med nami in da smo vsi otroci enega Boga in naj si samo različnih ver in nazirnanj. Isti Bog ljubi nas, svoje otroke vse z enako ljubeznijo in želi, da bi tudi mi bili med seboj drug drugim bratje in sestre. Če bi bilo temu tako, bi živeli lepo in idealno življenje. Bog nam je na zemlji vse lepo pripravil ali mi si drug drugemu grenimo življenje, si netimo med seboj prepir in sovraštvo. Pozival je navzoče, naj se uče ob odprtem grobu, kako ničevo je naše kratko življenje in naj goje bratstvo in ljubezen med seboj, dokler se ne spasimo v Kristu in pridemo v našo pravo domovino. V grobu ležečemu Miroslavu je zaklical: «Slava Tvojemu spominu in večni mir Tvoji duši». Nobeno oko ni bilo suho in stari kmečki ljudje so izjavljali, da še nikoli niso videli tako lepega pogreba. Ljudstvo je videlo razliko med nazirnanjem naše in pravoslavne duhovščine. Tu ozkosrčnost in zdražbarstvo, tam popustljivost in ljubezen. Pogrebni sprevod je bil časten; ljudje iz vseh krogov so se ga udeležili. Predvsem Kostanjevčani, pa tudi mnogo kmetskega ljudstva je spremljalo pokojnika na božjo njivo. Mestna gasilska godba je v sprevodu igrala žalne koračnice, pevci pa so pred hišo žalosti in na grobišču zapeli v slovo domačemu fantu. — Skoraj istočasno se je od nas Kostanjevčanov poslavljal naš živi prijatelj g. kaplan Janez Jenko, odhajajoč na službovanje na Hrvatsko. Ta častna izjema med slovenskim svečeništvom ni mogel ostati v Sloveniji. Tega dobrega, odkritega in priljubljenega duhovnika so klerikalni zavistniki toliko časa denuncirali pri škofu, da je mirni in pošteni fant bil primoran prositi za premestitev. Ker za poštenega duhovnika v Sloveniji ni mesta, je šel kot žrtev intrig med brate Hrvate. Gospodu kaplanu pa kličemo še enkrat v slovo: «Srečno in na mnoga leta». Kadar vremena Kranjcem bodo se zjasnila, pridite nazaj za župnika, sprejeli Vas bomo z odprtimi rokami!»

KRSKO. Kulturno - prosvetni odsek je priredil v soboto dne 8. marca v sokolski dvorani skioptično predavanje. Predaval je profesor dr. Ivan Lah iz Ljubljane «O vsesokolskem zletu v Pragi» leta 1920. Poklonili smo se najprej predsedniku Masaryku, pri kateri priliki nam je podal predavatelj kratek življenjepis enih največjih mož svetovne vojne. Peljal nas je potem po vsej Češki in Slovaški ter nam razkril njeno naravno lepoto in vpletel vmes zanimive kulturne in zgodovinske črtice. Koncem nam je predočil sokolski zlet v raznih skupinah in nastopih ter vse prekrasne češke in slovaške narodne noše. Dodal nam je še slike iz obleganega Verduna in nam osvežil spomin na vse grozote svetovne vojne. Občinstvo je ponovno izražalo svojo zahvalo predavatelju. Naj še omenimo, da so slike last češke države, ki je dala po svojem konzulu v Ljubljani slike na razpolago.

KRSKO. Na pustno veselico dne 4. marca je v hotelu Gregorič pozabil neki tujec svojo suknjo. Dobi jo pri tamkajšnji natakarici.

VINICA PRI ČRNOMLJU. Pred kratkim smo čitali v «Jutru», da je v Dolenji Branici na Goriškem zrastla nekemu posestniku trta v šestih mesecih 4.8 m visoko. Pri nas pa je zaznamovati še bolj nenavaden podoben pojav v naravi. Posestniku Rudolfu Mikuliču na Vinici je zrastla namreč trta 7.6 m.

VRANSKO. Tukajšnji okrožni odbor Društva rdečega križa priredi v mesecu marcu v občinski hiši tri predavanja, ki se vrše v soboto 15., (o tuberkulozi), 22., (o spolnih boleznih; samo za moške) in 29. marca (samo za ženske). Začetek vsakokrat ob 20. uri. Vstopnina prosta; hvaležno pa se sprejemajo darila za Rdeči križ.

PONIKVA. Za zadnjo gledališko predstavo ima vsekakor največje zasluge naš gospod učitelj, ki je z neverjetno vztrajnostjo in vestnostjo priredil oder, na katerega smo lahko ponosni. Prikupljiva preprostost mu je bila metoda, za kar smo mu hvaležni. Obenem je neumorno pripravljal mladino, da je bila v vsakem oziru dorasla vlogam. Znatna zasluga gre tudi g. organistu, ki je pevce priučil mične pesmice, za kar je prejel od publike zasluženo pohvalo. Udejstvoval se je tudi v igri in nam kot rojen komik nad vse srečno predstavljal «kunšt nega vedeža». Hvaležno občinstvo se v prvi vrsti zahvaljuje g. učitelju, istotako tudi g. organistu in mladini za izredno posrečeno prireditev. Samoobsebi se razume, da so tudi tamburaši odlično sodelovali. Prosimo vse, da nas kmalu zopet povedejo v svoj krog.

Naročajte dnevnik „Jutro"!

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama:

Četrtek, 13.: «Ašantka». E.
Petek, 14.: «Kamela skozi uho šivanke». A.
Sobota, 15.: «Othello». D.
Nedelja, 16. ob 15.: «Mogoči prstan». Znižane cene. Ob 20.: «Kamela skozi uho šivanke». Izv.
Ponedeljek, 17.: «Ašantka». F.

Ljubljanska opera

Četrtek, 13.: Zaprto. (Generalna vaja).
Petek, 14.: «Poljub». F.
Sobota, 15.: «Manon-Lescaut». Premijera. C.
Nedelja, 16.: «Manon Lescaut». Izv.
Ponedeljek, 17.: Zaprto.

Mariborsko gledališče.

Četrtek, 13.: «2 × 2 = 5». B.

Šentjakobski oder v Ljubljani.

Nedelja, 16.: «Te modre oči» in «Ljubosumnost».

«Manon Lescaut» v ljubljanski operi. V soboto 15. t. m. se vrši v opernem gledališču premijera Puccinijeve opere «Manon Lescaut». Puccinijeva «Manon» je ena med starejših njegovih oper, vendar jo skladatelj tekom lanske zime na novo pregledal in več mest temeljito predelal. V tej novi predelavi se je delo uprizorilo prvikrat na dunajski državni operi v lanski sezoni. Opera je dosegla tako velik uspeh, da je bila po trikrat tedensko na repertoarju. Sobotno premijero dirigira in režira ravnatelj g. Rukavina. Glavne vloge so v rokah g. Zikove ter gg. Šimenca, Cvejića in Zupana. Predstava se vrši na red C in ne, kakor je bilo prvotno javljeno, za izven.

Album slov. napevov

Uredil Franc Gerbić, za vijolino in klavir priredil F. Korun, založil L. Schwentner v Ljubljani. I. zvezek, cena 40 Din.

Lični zvezek vsebuje 50 narodnih in ponarodelih pesmic v priredbi za vijolino in klavir. Izdaja je gotovo v prvi vrsti namenjena mladini, ki ji bodo vse pesmice brez dvoma všeč in pristopne posebno po svoji tehnični plati, ki ne zahteva popolne izobrazbe, temveč se zadovoljuje s prvo lego na vijolino in primerno stopnjo klavirske izobraženosti. Izbera pesmic je posrečena; ne pa tako notacija in priredba sama. Nekatere pesmi, kakor n. pr. štovilka 35, so popolnoma napačno in v nepravem taktovem načinu napisane, drugim je pridejana bodisi neprimerna spremljava (št. 42!), ali pa naročen vodilni glas (št. 21!). Mnogo je v albumu kontrapunktičnih in harmoničnih napak, kar seveda tudi ne spada v poučen zvezek. V tekstu sem razen tiskovnih pogrešk našel tudi dosti hib, ki dokazujejo, da priroditelj ni razumel smisla besedi in ga torej tudi pokvarjenega in nerazumljivega sprejel v zbirko (št. 6, 17, 39 itd.).

Pri mnogih pesmicah je prireditelj izpustil — mogoče namenoma, ampak neupravičeno — važne in bistvene napeve ter jih nadomestil s prosto, pa ne lepše iznajdenimi. Ako bi si vzel trud, da se pri prihodnjem zvezku ogne takih kardinalnih napak in ga vestnejše pripravi, bo zbirka učeči se mladini v pouk in zabavo ter se bo gotovo kmalu uveljavila v šoli in domu.

Vrsto Smetanovih prireditev v Ljubljani zaključi III. simfonični koncert Muzike dravske divizijske oblasti pod vodstvom kapelnika dr. Čerina in se vrši v ponedeljek 17. t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani hotela Union. Sodelujejo gospodična Zikova, g. Balatka in g. Cvejić. Spored: 1.) Smetana: a) Libuša, b) Valenštajnov tabor (orkester), c) Večerne pesmi, poje gdč. Zikova, d) Nagovor kralja Vladislava iz opere «Dalibor», poje g. Cvejić. Oba spremlja na klavirju kapelnik Balatka. II. del: Milenko Paunović: Jugoslavenska simfonija. — Vstopnice v Matični knjigarni.

Pevski zbor Glasbene Matice iz Maribora koncertira v ponedeljek, dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer v Ljubljani in izvaja pod vodstvom svojega dirigenta, ravnatelja g. Topiča celo vrsto moških in ženskih zborov. Zbor, ki šteje preko 80 članic in članov, je prvovrsten ter se odlikuje po izvrstnem pevskem materijalu. Koncert se vrši v Unionski dvorani in so vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni od petka dalje.

Nedeljska matineja «Kluba Primork» v Ljubljani. V nedeljo ob 11. uri dopoldne se vrši v dvorani Filharmonije na Kongresnem trgu glasbeno-recitacijska matineja, na kateri nastopi cela vrsta naših prvovrstnih umetnikov: ga. Thierry-Kavčnikova, g. Betteto, ga. Marija Vera, gg. Lipah, Šest in Kogoj. Spored obsega sledeče točke: Mozart: Don Juan, Rimskij-Korzakov: Carska nevesta (poje gospod Betteto); Victor Hugo: Beseda (recitira ga. Marija Vera); dr. Ivan Robida: Balada o gospodu Joštu (recitira g. Lipah, na klavirju improvizira g. Kogoj); Abakumov: Osel (recitira g. Šest); Odmor: Mendelssohn: Allegro appassionato iz vijolinskega koncerta F-mol (igra gdč. Vida Jerajeva); Petar Konjović: Pod pendžeri; Marij Kogoj: Istrski motiv; Anton Lajovic: Norčeva jesenska pesem (poje gospa Thierry-Kavčnikova). Pevce spremljajo na klavirju gg. Jeraj, Kumar in Neffat. G. Šimenc ne sodeluje, ker poje v soboto zvečer pri premijeri v operi, naslednji dan pa pri reprizi «Manon Lescaut». Vsi umetniki sodelujejo iz posebne prijaznosti, ker je dobiček prireditve namenjen kulturnim svrham. Vstopnice za matinejo so od danes naprej naprodaj v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

Celjsko gledališče. V ponedeljek, dne 10. t. m. je gostoval ansambel ljubljanskega dramskega gledališča z novitето «Kamela skozi uho šivanke» ter dosegel tudi v Celju prav lep uspeh. V razprodanem gledališču je vladalo ves čas ono veselo in neprisiljeno razpoloženje, ki priča o pravem kontaktu med odrom in občinstvom. Če je bila galerija tupatam nekoliko preveč razposajena, kdo bi ji zameril, hoče pač tudi priti včasih na svoj račun. Humorja je dosti zdravega v igri in tudi dobrih dovtipov ne manjka. Igra je učinkovala tembolj, ker so bile nekatere kreacije, kakor ga. Juvanove (Peštova), g. Šesta (Pešta), ge. Rogozove Zuzka) in g Rogoza (Alan) prvovrstne. Občinstvo seveda ni štedilo z aplavzom, ki je veljal pretežni večini igralcev.

Gostovanje zagrebške drame v Beogradu. Zagrebški dramski ansambel je odpotoval v Beograd, kjer je 11. t. m. započel svoje večdnevno gostovanje z Gundulićevo «Dubravko». Z osobjem je odpotovala tudi uprava zagrebškega gledališča gg. Benešić, Gavella in Konjović. Beograjčani so Zagrebčane pričakovali na kolodvoru ter so goste prisrčno sprejeli. Zadnja predstava članov zagrebške drame v Beogradu bo 15. t. m. Gostovanje ima značaj službene reprezentacije umetnosti zagrebškega gledališča. — Beograjska drama vrne Zagrebu poset proti koncu tekočega meseca.

Jubilej zagrebškega peva. Član zagrebškega opernega ansambla g. Tošo Lesić praznuje 29. t. m. štirideset letnico svo-

Jutri, v petek začne izhajati naš novi roman Tigrovi zobje

Domače vesti

TISKARSKI ŠKRAT IN MALI MORIC

Tiskovnih pomot je, kakor znano, kriv Tiskarski škrat, tiskanih zmot pa, kakor smo rekli, mali Moric. Zadnje dni sta oba v nekakem kompromisu in sta ga z združeno močjo parkrat že temeljito polomila. Na piko sta vzela predvsem gosp. Deržiča in mu v «Novi Pravdi» obrnila vse narobe. Do gosp. Deržiča gojita sploh posebne simpatije, ker sta mu doslej masakrirala ne le večino njegovih člankov, kar jih je izšlo v novinskih predalih, temveč tudi njegove govorance, kar je vsekakor škratarski rekord . . .

Naj se gosp. Deržič potolaži. Tiskarski škrat in mali Moric se — morda po enesesarski protekciji? — lepo udomačujeta tudi pri «Narod. Dnevniku». Ne preobračata mu le imen in izvirnih informacij o verifikacijski kompetenci gospoda Pašića, temveč mu tudi uvodnike urejata tako, da so v celoti ena sama tiskovna pomota.

Skoro je podoba, da Tiskarski škrat in mali Moric gojita ambicije političnega voditelja, v konzorciju seveda. Radi konvencijonalne kolegijalnosti pa se včasi oglasita tudi pri «Jutru». Oni dan sta nam iz gospoda Magovčevićeva napravila «gospoda Magarčevića». To ime se je gospodom okrog «Nar. Dnevnika», menda radi žlahte, tako dopadlo, da so še danes «foliš». Končno je včerajšnje «Jutro» zgrešilo ime sedanjega papeža, ki se baje ne piše za «Benedikta tegaintega», temveč za «Pija št. 11.» To se je zgodilo enostavno zato, ker je naš Andrej pozabil novega papeža vtakniti v redakcijski register, kar pa ni nič hudega, ker cerkev sama navaja, da je bilo doslej 258 Petrovih namestnikov, četudi jih je v resnici bilo 264; cerkev namreč jih šestero izpušča, ker so rebelirali. O vplivu Tiskarskega škrata in malega Morica torej pri nas ne more biti govora, ker sta istočasno oba bila zaposlena pri «Dnevnikovem» uvodniku in «Slovenčevih» beležkah. **Ssa.**

*

* **Konec kuluka.** Kakor smo svojčas poročali, je vlada pod pritiskom javnega mnenja, še bolj pa, ker se je z nemogočim pravilnikom o izvedbi kuluka nesmrtno blamirala, suspendirala zaenkrat v Vojvodini in v Bosni priprave za kuluk ter je baje včeraj sklenila, da se pravilnik sploh razveljavi. Kakor poročajo sedaj iz Beograda skušajo najti pot, ki bi omogočila, da se kuluk v sedanji obliki brez hrupa pokoplje. Formalno stoji stvar tako, da je kuluk uveden z zakonom o dvanajstinah, ki poteče z 31. marcem. V novi finančni zakon določbe o kuluku niso sprejete in je torej smatrati, da zgubijo s 1. aprilom svojo veljavo. Misli se sedaj na to, da se naredba kuluka v onih oblastih, kjer se to smatra za koristno, prepusti odločitvi oblastnih skupščin.

* **Specijalni dodatki za sodnike.** Minister pravde dr. Perić je predvčerajšnjim v ministrskem svetu predlagal, naj se v zakon o sodnikih sprejme specijalni dodatek, ki naj se izplačuje sodnikom poleg povečanih plač po novem zakonu in poleg draginjske doklade, ki se bo z novo uredbo priznala ostalemu uradništvu. Ministrski svet je predlogu načelno pritrdil. Glede visokosti te doklade pa bo ministrski svet razpravljal na eni prihodnjih sej.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrl včeraj g. Ivan Florijančič, strojevodja v pok., ljubezniv in zelo dovtipen družabnik. Pogreb bo v petek, ob tričetrt na štiri popoldne iz Trnovske ulice št. 29. — V Zagrebu je umrl v starosti 69 let profesor Peter Nenin, ki je poleg svojega učiteljskega poklica razširjal uspešno pedagoško-književno delovanje. Spisal je tudi znatno število šolskih knjig, ki so še sedaj v rabi. Blag jima spomin!

* **Grafično delavstvo ob mrtvaškem odru Vilima Bukšega.** Po sklepu Saveza grafičkih radnika bo danes popoldne od 4 do četrt na 5, ko dvignejo v Zagrebu krsto predsednika Saveza, bivšega ministra Vilima Bukšega, počivalo delo v vseh tiskarnah. Pri tej priliki se bo v vsaki oficini prečitala pred zbranim članstvom organizacije okrožnica, ki slavi nevenljive zasluge umrlega predsednika.

* **Izplačilo invalidskih podpor.** Kakor javljajo iz Beograda, je na predlog ministra za socijalno politiko odobril ministrski svet kredit v znesku 17.500.000 dinarjev v svrho izplačila invalidskih podpor in draginjskih doklad za dobo od 1. julija 1923. do konca marca 1924. Z izplačilom se prične takoj.

* **Redukcije državnih nameščencev se nadaljujejo.** Kakor poročajo iz Beograda, so pri policijski straži v Sloveniji reducirani v Mariboru: policijski pristavi Franc Gulin, Ivan Senica, Josip Schweiger in Fran Vidic, oficijal Ivan Karara ter policijski agenti Fran Bizjak, Angel Cinotti, Valentin Grobler, Rudolf Kovačič, Venceslav Sčuka, Ljudevit Vovk, Anton Štohelj, Josip Cotič, Vinko Goršič in Miha Jug, v Celju pa: pristav Josip Strmšek ter agenta Karel Ljubič in Alojzij Širol — vsi s pokojnino, z dvomesečno plačo kot odpravnino pa policijski komisar dr. Vojteh Strnad v Murski Soboti. Pri politični oblasti sta reducirana kanclist Ivan Hvale v Ljubljani in kanclist Ivan Črevnja v Konjicah.

* **Kulturna manifestacija za narodno edinstvo v beograjskem gledališču.** V torek zvečer so prvič po prevratu igrali v Beogradu zagrebški igralci, ki so predstavljali Gundulićevo «Dubravko». Gledališče je bilo nabito polno in je občinstvo ponovno manifestiralo za kulturni sporazum s hrvatskim narodom. Goste je pozdravil imenom beograjskih igralcev igralec Dobrinović in jim podaril krasen venec s tremi zastavami, zahvalil pa se mu je imenom Zagreba igralec Vojničić. — Predstavi so prisostvovali tudi člani vlade, med njimi minister prosvete, Miša Trifunović. Včeraj zvečer so igrali Zagrebčani Kosorjev «Požar strasti» in sta prisostvovala predstavi tudi kralj Aleksander in kraljica Marija, ki sta bila predmet viharnih ovacij in so se pri tej priliki zopet ponovile veličastne manifestacije za Hrvate.

Plakatiranje
po vsej Jugoslaviji oskrbi točno
ALOMA COMPANY
LJUBLJANA. 834/a III

* **Pravnuk Leva Tolstega — jugoslovenski Čeh.** V čeških listih čitamo: Sin praškega izdelovalca kartač Bahovskega Oldřich Bahovsky se je kot rezervni poročnik naselil v Novem Sadu ter je tam po vojni ustanovil razna podjetja. Pridobil si je jugoslovensko državljanstvo ter je danes veleugleden trgovec in industrijalec. Lani je poročil Vero Tolsto, hčerko grofa Ilije, drugega sina slavnega pisatelja in filozofa Leva Nikolajeviča Tolstega. Te dni je gospa Vera porodila sinčka, ki je torej po materi pravnuk Tolstega, po očetu pa Čeh in obenem jugoslovanski državljan.

* **Čiščenje železniških prog na Hrvatskem,** kjer so snežni zameti zadnje dni ponekod popolnoma preprečili promet, je toliko napredovalo, da je promet povečini že zopet upostavljen. Osobito v Liki, kjer je nekaj vlakov direktno obtičalo v kopah snega, je po neumornem trudu vlakovni promet že zopet v redu. Čiščenje, ki se še nadaljuje, je zelo težavno, ker se je na nekaterih krajih, osobito na višinskih ovinkih v Liki, na progo nasulo nad tri metre snega. V ostalem je zavladalo tudi ugodno mirno vreme, megleno sicer, toda brez burje. Jug bo zopet poravnal vse, kar je poslavjajoča se zima letos preobilno nasula.

* **Železniška proga Murska Sobota-Ormož.** Iz Beograda se brzojavno poroča, da se bodo gradbena dela na železniški progi Murska Sobota-Ljutomer-Ormož redno nadaljevala in da je v to svrho že dovoljen potrebni kredit. Kakor znano je v tej zadevi nedavno intervenirala deputacija pod vodstvom predsednika Trg. zbornice g. Kneza ter g. L. Petovarja.

Da ne bo razočaranj
vsled pojavljajočih se ponaredb, opozarjamo naše cenjene gospodinje, da pri nakupu zahtevajo le naš dobro znani in splošno priljubljeni izdelek
vanilijin sladkor in
pecivni prašek znamke „ADRIA".
Čuvajte se ponaredb! 410a I

* **Smrt soproge bivšega nadvojvode.** V bolnici Schreifbernau v Nemčiji je v največji bedi umrla soproga bivšega nadvojvode Leopolda Ferdinanda. Pokojnica je bila naša rojakinja, rojena baronica Adamović. Radi poroke z njo se je nadvojvoda moral odreči svojega dostojanstva in je prevzel državljansko ime Leopold Wölfling. Gospa Adamović je dopolnila 47 let.

Iz Ljubljane

u— **Odhod avstrijskega generalnega konzula.** Kakor čujemo je generalni konzul avstrijske republike g. dr. J. Kohlruss odpoklican in premeščen v Sofijo kot odpravnik poslov avstrijskega poslaništva. Generalni konzul Kohlruss, ki deluje v Ljubljani že od prvih let naše države, si je kot vseskozi odličen zastopnik svoje domovine s svojo kolcilijantnostjo in ljubeznivostjo stekel obče simpatije. Priučil se je izvrstno našemu jeziku in pri vsaki priliki je pokazal zanimanje in razumevanje za naše stvari. Njegov in njegove ljubeznive gospe odhod otvarja pravo vrzel v našem družabnem življenju. Najboljše želje številnih ljubljanskih prijateljev in spoštovateljev spremljajo g. generalnega konzula in njegovo gospo na novo častno mesto.

u— **Obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani.** Ker je ministrstvo za trgovino in industrijo dovolilo za obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani primerno državno subvencijo ter je tudi ljubljanski občinski svet dovolil šolskemu odboru večji znesek za vzdrževanje teh šol, se dosedanje pobiranje šolnine s 1. aprilom t. l. ukine. Tako bo poslej tudi na teh šolah pouk za vajence in vajenke brezplačen.

u— **Shod vajencev in vajenk.** Snoči se je vršil v Mestnem domu shod vajencev in vajenk, ki ga je sklical neki vajeniški odbor, seveda pod prikritim okriljem komunistične stranke, kar se je takoj pokazalo. «Govorniki», ki so jim komunistični voditelji spisali govore, so proslavljali delovanje dr. Lemeža in Makuca v občinskem svetu, češ da so le komunisti pravi zastopniki njihovih stanovskih interesov. Zahtevali so med drugim šesturni delavnik, šolski pouk med delavnim časom, 14 dnevni plačani dopust letno in da naj mojstri, država in občina plačajo pristojbine za obrtno-nadaljevalno šolstvo. Tudi vojaščina jim ni povšeč. Pravo jedro vsakega govora pa je bilo, da bi se morali vsi vajenci in vajenke organizirati — seveda v komunistični stranki.

Kaj je
Mesalina
?
1061a

u— **Redni letni občni zbor pevskega društva «Ljubljanski Zvon»** se vrši v nedeljo, dne 16. marca ob poldesetih dopoldne v društvenih prostorih v Narodnem domu.

u— **Obrtniki in zadružni načelniki!** — Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani poziva vse obrtnike, da se v čim večjem številu, vsi zadružni načelniki pa korporativno udeleže pogreba velezaslužnega častnega člana in predsednika odbora za razstave vajeniških del gospoda Ivana Šubica, ki se bo vršil danes ob 3. uri popoldne iz Srednje tehnične šole.

u— **Umetnostna razstava Kluba mladih** se vsled odhoda nekaterih del na razstavo v Hodonin (Češko) predčasno v kratkem zaključi. Opozarjamo na to občinstvo in šolska vodstva.

u— **Občni zbor «Jugoslov. društva za proučavanje angleškega jezika»** se je vršil včeraj v prvi državni gimnaziji ob priliční udeležbi. Za predsednika je bil soglasno izvoljen g. dr. Leonid Pitamic, v ostali odbor pa gospodje in dame: F. S. Copeland, Anny Friler, Tonja Janežič, Mrs. Punter, Marcel J. Belc. Posebna zahvala je bila soglasno izrečena g. Copeland, ki nesebično in neumorno vodi društveno šolo.

u— **Prosvetni in telovadni večer v Unionu** bo v soboto zvečer. Sokolu I. so obljubile sodelovanje odlične moči naše opere: ga. Lewandovska, gg. Zathey in Burja. Telovadne točke se odlikujejo po višini kompozicije in izvedbe. Večer bo prava slika Sokolstva: duh in gmota, oduševljenost in umetnost, telesna gibčnost in moč. Večer bo nudil lep užitek.

u— **Z ljubljanske univerze.** Nastopno predavanje delegata ministrstva financ in hon. profesorja g. dr. Karla Šavnika «O razvoju budžetnega prava» se vrši v soboto, dne 15. marca v zborniční dvorani univerze. Pričetek točno ob pol petih popoldne.

u— **Umrli v Ljubljani.** Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Frančiška Lavrin, posestnikova žena, 52 let. — Ivan Subic, vladni svetnik in ravnatelj srednje tehniške šole, 68 let. — Jožef Janžekovič, košar, 27 let. — Čretnik Iv., rejenka, 9 mesecev.

u— **III. glavna skupščina Mestnega Udruženja Ferijalnega Saveza Ljubljana** se bo vršila v nedeljo, 16. t. m. ob 10. uri na realki. Udeležba strogo obvezna za vse članstvo.

u— **Stavbena dela.** Mestni magistrat je izdal dovolila za naslednja stavbena dela: Francu Zornadi za gradnjo visoko pritlične hiše ob Ilirski ulici in Pavli Pleterski za visokopritlično hišo ob Korytkovi ulici — obema pod pogojem, da bodo hiše zgrajene tako, da jih bo mogoče dvigniti kasneje za eno nadstropje; tvrdki «Hydra», tovarni akumulatorjev, za zgradbo delavnice ob Cesti na južno železnico; Justi Piščanec za zgradbo pralnice v Škofji ulici; družbi «Slograd» zgradbo peči za emajliranje v Frankopanski ulici in Mariji Favaj za zgradbo delavnice za brušenje stekla v Šiški.

u— **Policijske prijave prestopkov.** Od torka na sredo so bili policiji prijavljeni sledeči slučaji: 1 prestopek kaljenja nočnega miru, 3 prestopki cestnega policijskega reda, 4 kršitve pasjega kontumaca, 1 prestopek obrtnega reda, 1 ples brez dovoljenja in 1 prestopek lovenja ptičev brez dovoljenja.

u— **Poskušen vlom.** Martin Žibert, bivši nadkretnik, doma iz Šmartnega pod Šmarno goro je hotel v torek ob osmih zvečer udreti v stojnico mesarja Brulca v Šolskem drevoredu. Kakor hitro pa je Žibert uvidel, da je opažen, je pričel bežati, vendar so ga pasanti ustavili v Kopitarjevi ulici in predali stražniku. Žibert je bil šele pred kratkim izpuščen iz zaporov, koder je presedel dvomesečno ječo radi tatvine. V Brulčevo stojnico je bilo vlomljeno že pred par dnevi in je takrat tat pobral precej denarja in mesa. Domneva se, da je bil vlomilec tudi v prvem slučaju prijeti Žibert.

Prosvetni in telovadni večer SOKOLA I.
v soboto 15. t. m. v Unionu

Iz Maribora

a— **K brezposelnosti v Mariboru.** Mariborsko sodišče je včeraj vtaknilo v zapore nekega Karla Fresla iz Dunajskega Novegamesta, že kaznovanega radi goljufije, ker je nosil prepovedano orožje. Zanimivo pri stvari pa je to, da policija takih sumljivih elementov ne izžene iz mesta, čeprav je v Mariboru več tisoč brezposelnih delavcev naših državljanov.

a— **Preiskava radi ponarejenih kolekov** v Mariboru se z vso strogostjo nadaljuje. Vsak dan je zaprtih več trafik, kjer preiskuje komisija finančne oblasti. Sledi vodijo v Gradec, kjer je bilo radi tega aretiranih par oseb. Zaplenjenih je bilo okoli 20.000 kolekov po 10 Din, v Mariboru pa so baje izsledili nekaj nad 1000 komadov falzificiranih kolekov. Komisija je včeraj preiskovala tudi na sodišču, ker se je domnevalo, da je v aferi zapleten tudi neki advokat, ki pojmuje svoj vzvišen posel bolj trgovsko. O kočljivi zadevi bomo obširneje poročali, ko to ne bode več škodovalo poteku preiskave.

a— **Mariborska predavanja.** Razven «Ljudske univerze» je priredilo minuli teden tudi mariborsko Žensko društvo skupno z društvom učiteljic predavanje ge. Stebljeve iz Ljubljane o perečih ženskih vprašanjih. Dobro obiskano predavanje je vzbudilo mnogo zanimanja in debate med navzočimi. Isti dan zvečer je imela Jugoslov. Češkoslov. Liga predavanje o Češkoslovaški. Predsednik Lige g. prof. Pivko je pred polno dvorano pojasnjeval nad 100 lepih skioptičnih slik iz Prage in drugih čeških krajev. Zlasti so ugajale tudi slike narodnih noš in češke industrije. Čez 14 dni se vrši predavanje o Slovaški.

KINO LJUBLJANSKI DVOR
V četrtek 13., petek 14. in soboto 15. marca
Krasen film v snegu in ledu!
Prekaša film „Lavina"
Snežni raj 1062a
Elegantna drama v 6 dejanjih, po romanu Rudolfa Stratza, v glavni vlogi Bruno Kastner.
Predstave ob 3., ½5., ¼8. in 9. uri.

Kino „Ideal"
predvaja od četrtka 13. do vštevši nedelje 16. t. m. veliko nordijsko senzacijo
Legenda dvorca Munkhyttan
Pretresljiva drama v 5. dejanjih, v glavni vlogi Einar Hansson. Krasni posnetki nordiških pokrajin, velikanske črede severnih jelenov in pretresljiva vsebina tega filma naravnost očarajo vsakega gledalca. Ta film je bil na svetovni filmski razstavi odlikovan z zlato kolajno

Iz Celja

c— **Seja občinskega sveta.** Redna seja občinskega sveta se vrši danes, dne 13. t. m. ob pol 19. uri. Glavne točke dnevnega reda so poročila iz posameznih odsekov.

c— **Umrla je** v torek, dne 11. t. m. ga. Ema Wilfling, bivša trafikantinja v Gosposki ulici v starosti 64 let.

c— **Celjsko učiteljsko društvo** je zborovalo dne 8. marca v Celju ob lepi udeležbi svojih članov. Po častitki zvestemu in zaslužnemu tovarišu ravnatelju Brinarju k njegovemu 30-letnemu književnemu delovanju, se je poudarjala potreba, da se šolska uprava kolikor mogoče obvaruje pred političnimi vplivi. Kot gost se je udeležil zborovanja velezaslužni in priznani organizator učiteljskega stanu ravnatelj Gnus iz Dola. V svojem obširnem referatu je podal sliko o neštetih korakih in osebnih intervencijah, ki jih je izvršila osrednja organizacija učiteljstva pri vseh merodajnih činiteljih, da se vsa pereča, zlasti pa gmotno vprašanje učiteljstva vsaj deloma ugodno reši. Z obžalovanjem se je ugotovilo, da sedanja vlada nima pravega razumevanja za šolstvo, kar dokazuje tudi nepotrebna redukcija učiteljskih ročnih del. Se do danes tudi ni realiziran novi šolski zakon. Poziva učiteljstvo v borbi za učiteljska stremljenja na vztrajno delo v trdni stanovski organizaciji. Ob koncu zborovanja je predaval še učitelj Petrovič o uporabnih nalogah pri računstvu. V svojem lepem referatu je podal svojim tovarišem mnogo koristnih namigljajev in nasvetov za metodično postopanje pri tem pouku.

Iščem
vestnega šoferja
zanesljivega in treznega po možnosti mehanika. Ponudbe z navedbo pogojev pod «Šofer» na upravo «Jutra».

Zahvala

Podpisani sem se moral v mariborski bolnici podvreči težki operaciji. Le vešči rokam gg. zdravnikov in človekoljubni skrbi častitih sester in strežnikov je pripisovati, da sem sedaj popolnoma zdrav. Izrekam zato vsem najsrčnejšo zahvalo, zlasti še g. asistentu dr. Deklevi ter sekundariju g. dr. Vrhovcu.

Janez Reich, nadučitelj v p.
Strnišče — Ptuj.

Izjava.

Podpisani radevolje potrjujem, da sem bil dne 17. februarja 1924. ob 1. uri ponoči pri gospoj Josipini Dobelšek ter sem vsled bolezni prosil za črno kavo, pač pa bom vsakogar, kdor bo trosil kakšne druge govorice, takoj tožil.

S tem je zadoščeno tudi gospodu Francu Dobelšeku.

Josip Blatnik
nadpaznik pri drž. premogovniku v Velenju.

Vremensko poročilo

Ljubljana 12 marca 1924. — Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	766·9	—4·3	jug vzhod	megla	—
Ljubljana .	14.	770·8	8·0	"	jasno	—
Ljubljana .	21.	776·7	0·8	sev. zap.	oblačno	—
Zagreb . .	7.					—
Beograd .	7.	770·9	1·0	sev. vzh	pol obl.	—
Dunaj . .	7.	772·1	—1·0	jug. zap	sneg	—
Praga . .	7.	772·6	1·0	sev. zp	oblačno	0.1
Inomost .	7.	772·9	—3·0	brezvetra	jasno	—

V Ljubljani barometer višji temper. nizka — Solnce vzhaja ob 6·17, zahaja ob 18.03

Dunajsko vremensko poročilo. V Avstriji je bilo nebo večinoma jasno. Temperatura se je v Inomostu dvignila na +7 stopinj, v Gradcu pa na +5. Le na severozapadu Avstrije je bilo spremenljivo, večinoma nejasno vreme. Padlo je tudi nekaj snega. Zapadna Evropa in Anglija imata toplo in jasno vreme. V Londonu je bilo +16 stopinj. Napoved za četrtek: Jasno, zjutraj mrzlo, severni vetrovi.

Iz življenja in sveta

Varuhi morale

Budimpešta ne more biti brez senzacij. Najnovejša je še nekoliko smešna, gotovo pa značilna za razne vrste moralnih ogorčencev.

Iz zapora je popihal gospod Simandyi Janos, ki je bil v preiskavi radi raznih obljubljenih zakonov in sličnih goljufij. Po svojem pobegu se je preživljal s tem, da je v javnih kopališčih opazoval, ali so odhajajoči parčki zakonski ali ne. Zmotil se je le redkokdaj. Parčke je zasledoval, in ko sta se gospod in dama poslovila, je skočil za njo, se jej predstavil kot detektiv takozvane uravnostne policije, jo pozval na odgovor in izsilil od nje primeren znesek. Okrog 30 ženskam je na ta način «iztisnil» več milijonov kron. Tri ženske so celo pozneje iz strahu pred tem vedežem posegle po — samomoru! Končno je pa Simandyi naletel na omoženo, ki je iz kopališča prišla z lastnim zakonskim možem. Ta abnormalna Madžarka je lopova izročila zopet policiji, kjer bo ostal do prihodnjega bega.

Madžarska je dežela katoliško-plemiške diktature in rodbina Habsburg v njej legitimna. Iz radosti nad legitimnostjo je tam dovoljeno marsikaj illegitimnega, tudi takšne spekulacije. Sicer pa srečna Madžarija, ki ima javna nravnostna kopališča in nravnostno policijo! Že ta kombinacija je tip-top!

Tragičen konec angleškega milijonarja

Nedavno se je ustrelil sir John Steward angleški «kralj whiskija». Steward je bil lastnik največjih angleških tvornic za alkohol ter je bil na glasu kot najboljši izdelovatelj glasovitega angleškega žganja, škotskega whiskija, opojne pijače, ki je znana po vsem svetu.

Steward je podedoval po svojem očetu ogromno premoženje, s katerim pa ni prav nič razumno gospodaril. Njegova slabost je bila v tem, da je zbiral okolu sebe na tisoče privržencev, ki so se napajali z njegovim žganjem. Sam je stanoval v sijajno opremljenem dvorcu. Pravijo, da ni nikoli prestopil domačega praga če ni imel v žepu vsaj 3000 funtov (okrog 1 milijona dinarjev). Pred časom si je pridobil od angleškega kralja plemenitaški naslov, za katerega je plačal okoli 30 milijonov dinarjev.

Kakor je bil v vseh svojih poslih zelo površen, tako se je po prepovedi alkoholu v Zedinjenih državah tudi brez premisleka vrgel na tihotapljenje whiskija v Ameriko. To pa je bil njegov ruin. Ameriški prekupčevalci z žganjem so namreč Stewarda osleparili za ogromne vsote, katerih upnik ni mogel dobiti nazaj, ker ni mogel naperiti tožbe proti nikomur, kajti ameriški zakon ne priznava nobene trgovine z alkoholom. Ta kupčija je tvorničarja tako potrla, da si je vzel življenje. Poleg neštetih privržencev, ki so se ga držali radi njegovega ogromnega premoženja, katerega je lahkoumno razsipal, je Steward ostavil tudi mnogo dolgov, katerih pa seveda ne bodo poplačali dobri prijatelji, ki so se mu prilizovali samo, dokler so pili na njegov račun. Nepokrite terjatve po Stewardu znašajo okolu enega milijona funtov šterlingov, v našem denarju okolu 350 milijonov dinarjev.

Ločitev zakona nekdaj in sedaj

Ločitev zakona ni nikaka moderna iznajdba. Že v starih časih se je mogel Rimljan ločiti od svoje žene, ako mu je bila nezvesta, ako je brez dovoljenja odprla njegove zasebne skrinjice ali pa pila brez dovoljenja opojne pijače. Kljub temu ni prišlo 500 let do nobenih ločitev zakonov. Pač pa so sledile takoj, čim je bil izdan zakon, po katerem sta imela oba dela pravico zahtevati ločitev. Sveti Jeronim pripoveduje o nekem možu, ki je izgnal 20 žen, in o neki ženi, ki se je dala 22 krat ločiti. Šele strogi zakoni cesarja Avgusta so napravili konec zlorabi zakona. Pri Grkih je bila že v zelo zgodnjih časih ženi na dan poroke določena gotovo svota za življenje in za eventualno ločitev.

Skoro pri vseh narodih pa stopi ločitvena klavzula avtomatično izven veljave, ako se je rodil v zakonu sin. V Koreji zamore mož, ako dokaže nezvestobo svoje žene, zahtevati ločitev zakona z usmrtitvijo žene. Nasprotne pa so razmere v Abesiniji in pri Tatarjih, kjer se morejo zakoni razvezati čisto poljubno. Tibetanci dovolijo ločitev zakona, vendar pa je s tem zvezana prepoved zopetne poroke za oba ločena dela. Na Kitajskem je ločitev dovoljena, ako sta obe stranki nespravljivi, ali pa, če je žena preveč blebetava. Ako pri Turkmenih in Druzih prosi žena dovoljenje za izhod in ji mož reče: «Pojdi!» ne da bi pristavil: «Vrni se!», pomeni to ločitev zakona. Vendar pa se sme zakonska dvojica zopet združiti z novim zakonom. V mnogih krajih Sibirije pa pokaže mož svojo željo po ločitvi zakona s tem, da odvzame ženi pajčolan, naglavno ruto ali pa kapo. Indijanci, ki se poslužujejo kot prič pri porokah palic, dokumentirajo ločitev zakona s tem, da zažgo «te priče».

Izreden gost na policiji

Na beograjsko policijsko ravnateljstvo je prišel te dni nenavaden gost. Bil je to Francoz Henry Bernieau, po poklicu filozof, učenjak in turist. Tujec je naprosil policijo, da ga aretira in odpremi v Francijo. Zunanjost Francoza je prav markantna. Ima dolgo rdečkasto brado, brke kot kraljevič Marko in predpisano turistovsko toaleto. V zadnjem času se je mudil na Ohridskem jezeru, ker mu je tamošnje podnebje zelo ugajalo. Lepota Ohridskega jezera ga je očarala že v času svetovne vojne, ko se je boril na solunski fronti. Po jezeru se je često vozil z malim čolnom, ki si ga je kupil takoj po svojem prihodu. Pri sebi je nosil vedno kopico filozofskih knjig, ki jih je poleti marljivo čital v senčnem hladu in pozimi v gorki selski izbi. Naučil se je govoriti tudi naš jezik, a v zadnjem času je študiral zgodovino našega naroda.

Največjo senzacijo je vzbujal Francoz na jugu s svojo opico, ki ga je spremljala na vseh potovanjih. Ko se je vozil po jezeru, je držal v eni roki trnek, z drugo pa je miloval in božal svojo opico. Tujec je bil tako navdušen ribolovec, da je hotel poloviti vse ribe v jezeru, ta njegova želja se mu seveda ni izpolnila. Na policiji je izjavil, da je to njegov prvi neuspeh.

Nekega lepega dne pa je velikemu prijatelju narave pošel tudi denar in odpotoval je v Beograd, pričakujoč, da ga beograjska policija odpremi v Francijo. Ker pa policija ni mogla ugoditi tej njegovi želji, se je obrnil do svojih beograjskih rojakov s prošnjo, naj mu preskrbe sredstva za povratek v domovino.

× **Originalno izsiljevanje.** Newyorška policija je v zadnjem času odkrila zelo originalno metodo za izsiljevanje denarja. Izsiljevalci so se začeli posluževati golobov-pismonoš, katere razpošiljajo v majhnih zavojih s pismi okolu vratu. V pismih stoji, koliko denarja je treba poslati, ako si hoče naslovljenec ohraniti življenje. Metoda je vsekakor zelo originalna in zahteva od policije kar največje opreznosti. Sitno pa je pri tem dejstvo, da se ne da kontrolirati, kam odletijo golobi z denarjem. Poskusilo se je sicer zasledovanje ptičev z aeroplani, ki pa se je kmalu izkazalo za nepraktično, ter se je moralo opustiti. Newyorški milijonarji se radi tega skoraj ne upajo več na cesto brez orožja in policijskega spremstva.

× **Mladenič s sedmimi zaročenkami.** Na Reki je bil aretiran bivši kapetan italijanske armade Inzzolini, ki je imel sedem zaročenk. Tri zaročenke so živele na Reki. Inzzolini se je z njimi sestajal dnevno. Od zaročenk si je izposojeval denar in dvigal tudi «predujme». Ker se je nekoč zelo neprevidno vedel, je vzbudil sum in policija se je pričela zanimati za njegove ljubezni. Ugotovila je, da je imel Inzzolini tudi neko 15 letno mladenko, katero je nagovoril, da je zapustila svoje stariše. Po triletnem skupnem življenju s to deklico, jo je zapeljivec prepustil nekemu prijatelju, kateremu je dolgoval 2000 lir. Vsled odstopa deklice se je upnik odrekel svoji terjatvi. Inzzolini se bo sedaj moral zagovarjati pred sodiščem.

× **Milijonske goljufije mlade deklice.** V Innsbrucku so aretirali v torek 22 letno Frido Knaf, ki je izrabljala svoje družabno stališče — je adoptirana hči nekega srednješolskega ravnatelja — v to, da je pod najrazličnejšimi pretvezami izvabila celi vrsti Inomoščanov velike vsote denarja, skupno nad 3 milijarde avstrijskih kron.

× **Njujorška «lepa Helena».** Njujorška policija je lovila že par tednov lepo elegantno damo, ki je imela navado, da se je nenadoma pripeljala s svojim avtom pred kako trgovino, vstopila s šoferjem vred in ko so vsi hiteli, da bi ji postregli, potegnila revolver, prisilila ž njim vse na vzoče, da so morali dvigniti roke, nakar je šofer izpraznil blagajne in odnesel tudi druge dragocenosti. Nato sta se oba zopet bliskovito odpeljala. Pod imenom «lepa Helena» je bila strah celega New Yorka. Policija je alarmirala celo četo detektivov, da so jo lovili. V soboto so jo naposled res vjeli v Brooklynu, ko je bila ravno zopet «na poslu». Na policiji pa se je v splošno presenečenje izkazalo, da je «lepa Helena» mlad študent broocklynske univerze, šofer pa njen pomočnik, tudi visokošolec na isti univerzi.

× **Kako pospešuje Francija obrt.** Francosko časopisje poroča, da se bo letos vršila v Parizu velika razstava del, ki bo pokazala, kateri podjetniki imajo najboljše pomočnike in vajence. Najboljša razstavljena dela bo posebna komisija odbrala ter jih strokovnjaško ocenila. Obrtniški naraščaj, ki je izvršil najboljša dela, bo odlikovan s posebno kolajno. Poleg kolajne dobi vsak pomočnik ali vajenec stroke, h kateri spada, tudi spričevalo. Na ta način nameravajo priti Francozi do selekcije najboljših in najsposobnejših delavcev, ki imajo pred seboj ne samo obrtniške bodočnosti, temveč lahko računajo tudi na vodilna mesta v trgovini in industriji.

× **Hilda Hanika piše memoare.** Nedavno v Brnu na smrt obsojena Hilda Hanika je pričela pisati svoje memoare in je baje dobila od raznih listov že visoke ponudbe. Pravi, da naj honorar, ki si ga bo zaslužila, tvori vzdrževalno glavnico za njenega otroka. Hilda Hanika je, kakor znano, v sedmem mesecu nosečnosti. — Kakor poročajo brnski listi, bo Hanikova pomiloščena na 20 let težke ječe. Te dni je Hanikova predsedniku sodišča v polnem obsegu priznala svojo krivdo, medtem ko se je pri razpravi do zadnjega delala nedolžno.

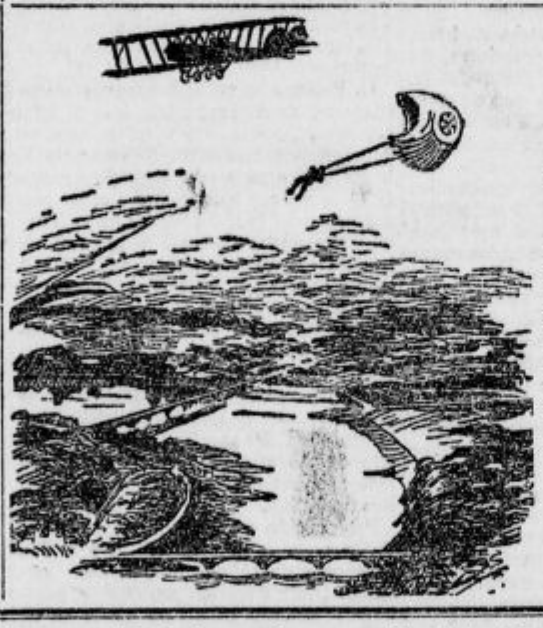

V viharju skočil z letala

Opasen skok je tvegal prejšnji teden ameriški letalec, ki je s svojim padalom v hudem viharju skočil z dvokrovnega letala. Naš kliše, posnet po originalni sliki, razločno kaže, kako močna je bila burja, ki je letalca takoj po odskoku zanesla daleč od letala in napošev.

Po slovanskem svetu

Rusija in revolucija

Revolucija je vrgla iz Rusije tri milijone ljudi, ki nestrpno pričakujejo povratka v domovino. Zadnja nesoglasja v komunistični stranki so še podžigala to nestrpnost. V središčih ruske emigracije se vršijo velika politična zborovanja, katera hočejo pojasniti nedavno preteklost in tudi bodočnost. Izmed teh prireditev je najbolj zanimivo predavanje, ki ga je imel v Pragi nekdanji ruski diktator Kerenski. Dva tisoč beguncev je poslušalo vsak dan od 6. do 11. zvečer govornika in može, ki so nastopili za njim. Kerenski sam je izjavil, da sedanji Rusi popolnoma ne poznajo domače zgodovine, temveč si pripovedujejo pravljice. Radi tega je govoril cele štiri ure o dobi, ko je bil on vodja ruske države. Emigranti se bodo kmalu povrnili v domovino. Naj torej zvedo resnico, da si začrtajo pravo pot.

Kerenski in njegova stranka SR. (socijalni revolucijonarci) so načelni sovražniki boljševikov. Z njih stališča obstoji globoka razlika med februarsko revolucijo leta 1917. (ko je prišel Kerenski na vlado) in med oktobersko revolucijo istega leta (ko so ga strmoglavili boljševiki). Socijalni revolucijonarci nočejo vrnitve carske dobe in nočejo tudi nadaljnje sovjetske diktature. Njih gesla so: februarska načela, vsebina kratkega vladanja Kerenskega.

Kerenski sicer ne taji, da ni bil posebno vešč državnih poslov, a si radi tega ne dela posebnih očitkov. Vseh napak je kriva carska vlada, ki ni dala, da bi se občinstvo praktično udeleževalo političnega življenja. Februarska provizorična vlada bi se kmalu priučila svojemu poslovanju. Antanta je takoj priznala Kerenskega, notranji položaj Rusije se je izboljšal, ruska armada je pričela napadati v Galiciji. Kerenski je celo vzpostavil na fronti smrtno kazen, da ohrani disciplino. Potem pa so prišli boljševiki in uničili njegov dober začetek. Boljševikom pa je pripravil pot general Kornilov, idealni patriot, ki je, žal, postal orodje umazanih rok. Kornilov, poznejši ustanovitelj bele armade, je hotel strmoglaviti provizorično vlado, ker se mu je zdela preslaba. Toda ta vlada je bila edina avtoritetna oblast v celi Rusiji. Nastop Kornilova je oslabil njen položaj, izzval socijalistične in agrarne nerede v zaledju in na fronti. Vse to je bila voda na boljševiški mlin.

Stališče Kerenskega vzbuja srdito kritiko onih demokratičnih krogov (kadetov-konst. demokratične stranke), kateri so svojčas bili v njegovi vladi. Priznajo sicer, da ima Kerenski prav, v kolikor govori o neizogibnosti ljudske revolucije. Oborožena množica se je naveličala vojske in ta elementarni izbruh je uničil vse najboljše namene vlade. Toda Kerenski je bil najmanj na mestu kot vodja vlade. Njegov megleni socijalizem je izpodbil tla vsaki realni politiki. Pravljica o zlatem februarskem času, ko je bil Kerenski ministrski predsednik in armadni poveljnik, je potvarjanje zgodovinske resnice Boljševiki so vedeli, kaj hočejo. Oktobrski preobrat je izročil ljudstvu zahtevano graščinsko in državno zemljo, dovolil je množici raztrgati obsovraženo gospodo. Sovjeti so takoj pričeli prodajati komunizem na debelo in si znali priboriti avtoriteto. Februarja leta 1917. množica še ni bila tako razuzdana, toda vlada Kerenskega ni znala preprečiti razpada armade in davčnega stroja. Kerenski je razglasil neomejeno prostost in ustvaril anarhijo. Vlada ni preganjala boljševikov, ker se jih je bala. Kerenski bi bil lahko preprečil boljševiški prevrat, ker je razpolagal z udanimi vojaškimi oddelki. General Kornilov ni hotel vzpostaviti carja. Bil je prepričan, da odobrava Kerenski njegov nastop, toda ni smel tega povedati iz strahu pred sovjeti. Ni res, da se je Rusija bližala ozdravljenju v času od junija do septembra 1917., ko je vladal Kerenski. Provizorična vlada je koketirala s socijalisti, mesto da bi podpirala demokratske državotvorne kroge. Diktatura Kornilova in Kerenskega ne bi stala Rusijo tako drago, kakor Lenin in Trocki. Toda Kerenski je pripravil tla za boljševike. Rusija je bila izročena boljševikom ali Ludendorffu, kar je pomenilo takrat eno ali isto. Boljševizem je pomenil konec anarhije, ki je dobila ime «Kerenščine». Februar je pripravil oktober. Rusija bo preživela boljševizem, a se ne povrne h kerenščini.

Sentimentalni socijalizem, kateri se predbaciva Kerenskemu, deli rusko napredno emigracijo v dva sovražna tabora. Leva pariška skupina nekdanje kadetske stranke z Miljukovim na čelu išče zaveznike le med socijalisti. Republikanci so izjavali o priliki neke debate, da bi jim dobrodošel kot pomočnik celo Trocki, sedanji vodja komunistične opozicije. Desničarska (berlinska) skupina kadetov pa nasprotno išče zaveznike v nacijonalistih in si želi samo demokratično Rusijo, ne da bi se odločila že v naprej za gotovo državno obliko.

Smrt dveh odličnih poljskih učenjakov. V Lvovu je umrl dr. Wlodzimierz Lukasiewicz, profesor dermatologije in venerologije na tamošnji univerzi, v Varšavi pa je preminul poljski pedagog, bivši poslanec prve ruske dume, dr. Jan Gralewski. Slednji je bil član Sienkiewiczevega odbora ter se je marljivo udejstvoval proti Nemčiji in Avstriji za časa svetovne vojne. Na Sienkiewiczevem pogrebu je imel poslovilni govor.

Prodana nevesta v Madridu. V proslavo Smetanove stoletnice je igral češki operni ansambl, ki sedaj gostuje pod vodstvom O. Nedbala v Španiji (kakor znano bi se imela tudi gdč. Zikova udeležiti te turneje) v madridski operi Prodano nevesto. Predstavi sta prisostvoval kralj in kraljica ter najodličnejša publika španske prestolice. Opera je imela krasen uspeh in češki umetniki so bili odlikovani.

Dragocena najdba Smetanovih pisem. Iz Prage poročajo, da se je v privatni lasti odkrila dragocena zbirka doslej še neobjavljenih pisem skladatelja Smetane. Pisem je po številu 160, od teh 130 doslej nepoznanih.

Usnjeni papir „Kareskin" (nadomestek za voščeni papir)
THE REX CO., LJUBLJANA.

Mate Marn:

Kralj

I.

«Ivan Mrkun, vi ste najnemarnejši uradnik na celem svetu,» je zarenčal šef nad svojim pisarjem in mu prinesel šop aktov. «Že pred dvema dnevoma sem vam izročil zadevo Zagorjancev, pa je še danes nimam v rokah. Glejte, da bo še danes končana, in to» — izroči mu nov kup — «mora biti jutri v redu!»

Šef, čokat, rdeč mož, se je odmajal nazaj v svoj kabinet. Ivan Mrkun, bled, suh človek tridesetih let, je mirno vzel delo in ga položil na polico. Nato je vzel cigareto in si jo zapalil. Od leve in desne, od svojih tovarišev in ene tovarišice, je začul pritajen smeh. Ni ga bolelo. Od prve ure, ko je prišel na to mesto, pa do danes, je natanko vedel, kako se tu plačuje kruh in kje da je.

Da je po njegovem! O, ne bi bil tu! Toda glava in srce mislita in sanjata o zvezdah, noge pa hodijo po zemlji, po trdi zemlji.

Mrkun je mirno utrnil cigareto in delal kot stroj, a ne le kot stroj, delal tudi vestno, tako kakor se giblje ujetnik z namenom, da ne otrpne. In on dozdaj ni še okamenel in tudi ni hotel okameneti. Živ je hotel ostati. Živ za vsako ceno! Naj mu naložé karkoli, nosil bo — ali pa se mrtev zgrudi pod bremenom. Da bi obnemogel — pa napol živ prišel v roke . . . zgrozil se je pri tej misli; kajti poznal je ljudi, ki so bili nad njim. Nehote se mu je stresla roka.

«Mrkun, ali se bojite?» ga nežno vpraša tovarišica pri tretji mizi in tovariša prasneta v smeh.

«Česa!» hladno odvrne Mrkun. In res se pravzaprav ni ničesar bal. Da ga odslove? Zanj vseeno — ali zaradi matere . . . In njegove misli so se plotle dalje in dalje . . . In še zaradi nekoga drugega . . .

Pogledal je tovariše postrani in zakopal svojo misel globoko, globoko . . . Branil bi jo pred temi pogledi do zadnjega!

II.

Delo je bilo končano. Zadeva Zagorjancev še isti dan, drugi kup pa drugi dan. In tako dan za dnem, teden za tednom. Toda šef ni bil nikoli sit in tovariši nikdar hvaležni: kar je delal Mrkun več, delali so oni manj.

«In kakšni ste, Ivan Mrkun! Vaš klobuk je v sramoto našemu uradu, in vaša kravata je gotovo urezana iz prastarih hlač!» je režal šef. «Kaj čuda potem, če je tudi vse drugo tako zanemarjeno, česar se vi lotite, vi, lenuh!»

Tovariši so tiho hihitali in šef je bil zadovoljen, da ima občinstvo na svoji strani.

Mrkun je delal. Misli so mu lile čedalje bistrejše in videl je čisto natanko, kako dolgo še in začela se bo prava in očita borba med njim in onimi . . .

Mrkun ni bil iz železa, toda vzdržal je mnogo. To mnogo pa se je začelo bližati koncu. Nekega jutra je Mrkun v pisarni prvikrat zakašljal in ujel v robec kri . . . Hotel je skriti, kakor je skril svojo revščino že davno z novim klobukom in novo kravato. Prepozno! Tovariši so se dvignili, skoro plazili . . .

«Mrkun, ali ste bolni?»

On jih pogleda . . . Ta prizor! Spomnil se je lovske zgodbe, ki jo je čul doma: Dva jastreba plavata v zraku, drug za drugim, v velikih krogih . . . Lovec meri, meri — in zadene enega — zavihal se je namreč eden v zraku — in glej! — v istem hipu se je vrgel na ranjenca tovariš in ga zgrabil . . . pa ga je moral izpustiti, kajti jastreb ni bil nič ranjen, temveč mu je le eno pero odletelo; eno samo pero je izgubil, eno samo, pa je že moral odbiti napad lastnega tovariša . . . Mrkun se je spomnil te zgodbe in pogledal oči in roke tovarišev. Oči so se jim skrivnostno svetile in prsti so se jim nekako krivili . . . Vedel je, da gre odbiti napad.

«Bolan? Ha!» Zasmejal se je na ves glas. «Samo pero mi je odletelo, samo pero, ha-ha!» Tiho, kakor poparjeni so posedli tovariši. Prišel je še šef.

«Kaj pa se derete?»

Tudi on je bil videti nekam nenavadno iznenaden, ko je videl Mrkuna tako veselega.

«Ujede, volkovi, šakali,» si je mislil Mrkun in ni odgovoril nič več.

III.

Mnogo več itak ni bilo treba odgovarjati, kajti jastrebi so zavohali kri in njih silnega nagona ni bilo mogoče več ustaviti. Mrkun je vedel, da ne vzdrži, tudi materi na ljubo ne in niti nekomu drugemu na ljubo ne . . . Kaj bi proti celi trumi volkov en sam volk, ki se ranjen zvali v snegi V par minutah, pa ga ni več — še kosti ne!

«Ne, nočem poginiti kot ujeda, ali zver,» se je razljutil Mrkun. «Kakor kralj hočem umreti! Nočem še na zadnjo uro grizti — kakor da sem prav tak kakor oni . . .»

In ni grizel in tudi praskal ni . . .

«Ako ste bolni, niste sposobni za delo,» je dejal šef. «In to se tudi pozna, vaša roka ni več sigurna in vaši spisi so površni, da se Bogu smili.»

«Odslovite me!»

Šef je za trenutek umolknil in tudi tovariši so strahoma stegnili vratove, čeli, ali se je res njih žrtev odločila, da se jim iztrga . . . Ta strah in to bojazen je prvi promagal šef.

«Odslovim naj vas, Ivan Mrkun? Pomislite, kaj pa govorite! Kaj pa vaša mati?»

«Zdaj mi potiska zopet pero v roko — kakor kralju žezlo . . . naj bo!» Mrkun je molčal.

«Zaradi vaše matere, ki se mi smili, ne zaradi vas, to si zapomnite, bi vam celo rad napravil toplo zimsko obleko, da ne boste venomer zmrzovali!»

«V škrlat me obleci!» je malodušno na glas Mrkun mislil to.

«Če ste potrebni, govoril bom z vašo materjo, ne z vami, da veste, vam dam nekaj dopusta, da se oddahnete, seveda solidno, doma, ne morda po krčmah in zabavah!»

Mrkun je molčal.

«Prestol in hrano obenem sem dobil. Kakor je prav in kakor se spodobi.»

«Odslovil vas tedaj ne bom, iz usmiljenja. Torej ostanete?»

Mrkun ni pomišljal nič.

«Ostanem!» je rekel odločno.

Šef in tovariši so se oddahnili, kakor da se jim je kamen odvalil s srca. Raje bi videli urad zaprt!

«Če pa sem že kralj, hočem tudi vladati, hočem podložnikov!» je sklenil Mrkun na tihem.

IV.

Drugi dan Mrkuna ni bilo ob osmih na delo. Tovariši so se spogledali.

«Saj je obljubil, da ostane!»

«Škoda bi bilo, če bi ga več ne bilo.»

«Prijetno nam je bilo pri njem,» je rekla tovarišica, ki je povedala vsem iz srca.

Bila je ura devet. Prišel je šef. Mrkuna od nikoder.

«Kje je Ivan Mrkun? Saj je bil do

Gospodarstvo

Krediti Narodne banke in Slovenija

(Opombe k bilanci Narodne banke 1923.)

Narodna banka SHS je bila ustanovljena takoj po prevratu in je prevzela bivšo Narodno banko Srbije ter del imovine bivše Avstro - ogrske banke, ki je odpadel na Jugoslavijo. Njena osnovna delniška glavnica znaša 50,000,000 Din v kovanem zlatu, od katere je bilo do 31. decembra 1923. vplačanih 22,148,000 Din. Tu treba pripomniti, da večina delnic ni bila vplačana v efektivnem zlatu, ampak v papirnatih novčanicah z nižjem ki znaša 49,135,682 Din.

Narodna banka je velevažnega pomena za gospodarski razvoj države, ker ima privilegiran položaj, more izdajati novčanice in ima regulirati denarni tug ter valutno politiko države, posebno pa še preskrbovati narodno gospodarstvo s potrebnimi denarnimi sredstvi, v obliki reeskonta, lombarda in posojil.

Pri tem vidimo, da gospodarski položaj Slovenije ni pravilno ocenjen in vpoštevan s strani Narodne banke. Glede na veliko davčno moč Slovenije ter najbolj razvito industrijo je kvota reeskonta in lombarda, ki odpade na Slovenijo nesorazmerna in prenizka.

Od reeskontnega kredita 1,.383.713.853 Din 11 par ter lombardnega posojila v znesku 189,968,083.75 Din, skupno torej 1,.523.681.936.86 Din, je odpadlo na Slovenijo:

Ljubljana:	Din
reeskont	127,056.841.93
lombard	12,492.070.—
Maribor	Din
reeskont	95.873.124.52
lombard	901.320.—
Skupno	Din 236,323.356.45

To ne odgovarja davčni moči Slovenije, še manj pa velikim potrebam mnogobrojne in visoko razvite velike industrije v Sloveniji.

Glede reeskontnega kredita tudi opažamo, da so ga deležni samo nekateri gospodarski in industrijski kraji, kakor Ljubljana, Maribor, Kranj, Kočevje, Celje, Ptuj, Ruše itd., dočim važna trgovinska mesta, kakor Novo mesto, Metlika, Črnomelj, torej sploh Dolenjska, dalje Trbovlje, Brežice itd. sploh vpoštevane niso. Pri tej priliki je pripomniti, da je veliko število prvovrstnih solidnih industrij, trgovinskih podjetij ter denarnih institucij, ki sploh niso deležne reeskontnega kredita pri Narodni banki kljub temu, da so zanj pravočasno in opetovano prosile. Ta okolnost, da Narodna banka takih opravičenih prošenj ni vpoštevala, je vzrok, da je denarna kriza v Sloveniji tako občutna.

Enako zapostavljanje kakor pri reeskontnem kreditu in morda še bolj kričeče je opažati tudi pri dajanju lombardnih posojil.

Ako vpoštevamo, da je Slovenija samo od 7-odst. državnega investicijskega posojila podpisala in vplačala nad 55 milijonov Din ter da ima razen tega precejšjo množino še ostalih državnih in pupilarno varnih vrednostnih papirjev ter veliko število drugih za lombardiranje sposobnih vrednot, tedaj je znesek lombardnega posojila za Ljubljano 12,492.070 Din, posebno pa še za Maribor (901.320 Din) naravnost neznaten.

Glede na to ni čudno, da postaja denarna kriza vedno bolj akutna ter niti solidne stranke ne morejo priti do cenenega posojila, ampak so prisiljene iskati in jemati visoko - obrestna posojila pri raznih institucijah, kar povzroča gospodarski zastoj in veliko draginjo.

V tej smeri bi morala voditi Narodna banka čisto drugačno narodno - gospodarsko politiko ter vpoštevati efektivno potrebo Slovenije, ki je posebno glede industrije in deloma tudi glede novčarstva odločujočega pomena za celo našo državo.

---

zdaj vedno že ob osmih na mestu!»

«Ni ga!» odgovore vsi in nemir se jih polasti, kakor da utegnejo nekaj izgubiti, ako niso že izgubili.

Ob desetih pride Mrkun. Prijazno pozdravi tovariše in gre naravnost k šefu.

«Tako in tako, gospod šef. Bogat dedič sem postal. Moj stric v Ameriki se je ponesrečil, njegova oporoka mi določa toliko. Tu je sporočilo!»

Šef ni razumel. Popolnoma je bil iz sebe. Kakor da ga nekaj grabi za vrat in mu s silo upogiba hrbet, tak občutek je imel. In roke . . . Mrkun je opazil, kako postaja roka mehka in mehka . . .

«Na kolena ga spravim, psa!» je pomislil Mrkun.

«In kakor mi je bilo v vašem uradu prijetno in naravnost nebeško, in ste mi bili vi res pravi oče . . .

Šefa je zgrabil strah . . .

«Oprostite, če ni bilo kaj prav,» in zagrabil in stisnil mu je obe roki . . .

«. . . bili ste mi pravi oče in moji tovariši pravi bratje; vendar vidite, da mi ta služba ni več potrebna, zaradi zdravja in zaradi matere in zaradi moje zaročenke. Saj me razumete!»

In vsi so mu čestitali. Če je tako, je seveda umljivo. Slovo je bilo prisrčno.

*

Drugi dan so časopisi poročali, da je Ivan Mrkun ustrelil svojo mater, neko dekle in sebe. Iz povsem neznanega vzroka . . .

Tržna poročila

Trg z kožami in usnjem (12. t. m.) je precej mrtev. Sirove goveje kože najdejo težko kupca, vendar cene niso znatnejše padle. Cene telečjim kožam so se učvrstile. Noticajo: bosanske kože 13 do 14, lahke različne 14 do 15, srednje različne 16 do 18, preko 30 kg težke 21 do 23, telečje 33 do 35 Din za kg. Radi pomanjkanja denarja se tudi usnje malo kupuje. Notirajo povprečno: jermenski kruponi 115, jermena 158 do 162, črni blank (likovec) 70 do 75, kravji (vache) kruponi težki 96 do 100, srednji 72 do 74 lahki 68 do 70, vratovi 50 do 52, averni 36 do 38 Din.

= **Usoda sekvesterske pogodbe.** Ker se je ugotovilo, da je več točk v tkzv. sekvesterski pogodbi, sklenjeni lani med dr. Ninčičem in dr. Seipelom, neizvedljivih in da so dotični termini bili prekoračeni, je predlagala naša vlada avstrijski, da se ti termini podaljšajo do 31. marca. Avstrijska vlada je ta predlog sprejela. Razen tega so nastale težave v razlaganju odredb o ukinjenju sekvestrov.

= **Napredovanje izvoza jajc.** Po statističnih podatkih za zadnja štiri leta se je izvozilo leta 1920. 294 vagonov jajc v vrednosti 30 milijonov Din, leta 1921. 1234 vagonov v vrednosti 146 milijonov Din, v letu 1922. 1338 vagonov v vrednosti 267 milijonov Din in leta 1923. 1721 vagonov v vrednosti 338 milijonov Din. Jajca so torej postala važen izvozni predmet naše države.

= **Naša trgovinska pogodba z Japonsko.** Minister zunanjih poslov dr. Ninčić in zastopnik ministra za trgovino in industrijo dr. Kojić sta predložila narodni skupščini v rešenje zakonski načrt trgovinske in plovbne pogodbe med Jugoslavijo in Japonsko, ki se je sklenila na Dunaju med sedanjim poslanikom Popovićem in japonskim ambasadorjem Kumataro - Honda - Joši.

= **Izvoz češpelj iz naše države** je dosegel v prošlem letu vrednost okrog četrt milijarde dinarjev. V prošlem letu se je pripravljanju češpelj posvečala posebna pažnja in so bili s strani oblastev osnovani posebni tečaji, v katerih so se producenti češpelj poučevali v pravilnem sušenju in pakovanju češpelj. Razen tega so bile v glavnih središčih produkcije češpelj postavljene komisije, ki so odbirale in tehtale češplje za izvoz. Najglavnejši odjemalci naših češpelj so Češkoslovaška, Italija, Anglija, Madžarska, Nemčija in Francija. V Italijo se je do 1. februarja 1924. izvozilo okrog 400 vagonov češpelj, v Češkoslovaško okrog 350, v Madžarsko okrog 330, v Nemčijo okrog 800, v Francijo okrog 200 in v Anglijo okrog 120 vagonov. V početku češpljarske sezone se je cena češpljam gibala med 300 do 450 Din za 100 kg in je koncem januarja dosegla višino 600 do 1100 Din.

= **Tarifa za izvoz vsakovrstnega lesa,** nova izdaja, je izšla in se dobi v knjigarnah Kleinmayr - Bamberg in Schwentner v Ljubljani.

= **Izgradnja dalmatinskih luk.** Zveza dalmatinskih pridobitnih krogov je poslala na ministrstvo za trgovino in industrijo vlogo, v kateri prosi, naj se čim prej pričnejo dalmatinske luke popravljati in razširjevati, ker se trgovina v Dalmaciji v zadnjem času krepko razvija.

= **Prodaja svile iz državnih svilarn.** Ministrstvo za trgovino in industrijo je odločilo, da se bo v bodoče prodaja svile iz državnih tvornic svile vršila potom direktnih ponudb. Prodaje se bodo še nadalje vršile v ministrstvu za trgovino in industrijo (oddelek za svilarstvo). Ponudbe se sprejemajo od 20. do 25. vsakega meseca.

= **Zadnji del zlate zaloge bivše Avstro - ogrske banke.** Iz Beograda poročajo, da je v blagajni Narodne banke deponirano še onih preostalih 3 in pol milijona zlatih kron, ki so nam pripadle po likvidaciji Avstro - ogrske banke.

= **Kovanje drobiža.** Iz Beograda poročajo, da se je zopet pokrenilo vprašanje kovanega drobiža, ki se proučava v finančnem ministrstvu v sporazumu z Narodno banko.

= **Dobave.** Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se vrši dne 1. aprila ofertalna licitacija glede dobave raznih barv in dne 31. marca ofertalna licitacija glede dobave 45.000 desk in 9000 lat za zaboje. Natančnejše se izve v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

= **Češkoslovaška stornirala naročila tobaka v Bolgarski.** Praška «Tribuna» poroča, da je češkoslovaška tobačna uprava stornirala naročila tobaka v Bolgarski, ker bolgarska vlada ni provedla predvidenih nabav industrijskih predmetov pri češkoslovaški industriji.

= **Bilanca Avstrijske narodne banke** izkazuje čisti dobiček 13,383.341 zlatih kron; 2,550.000 zlatih kron je odrejeno za izplačevanje dividende.

= **Italijansko posojilo Poljski.** V Rimu je bila podpisana konvencija, po kateri Italija posodi Poljski 400 milijonov papirnatih lir za dobo 20 let s 7-odst. obrestno mero.

= **Ustanovitev lesne borze v Budimpešti.** V Budimpešti se snuje lesna borza, od katere pričakujejo madžarski gospodarski krogi, da bo postala važna postojanka lesnega prometa naslednstvenih **držav.**

= **Obtok bankovcev v Švici** je znašal **leta 1923. povprečno 875,019.000 frankov,** kovinska podloga 631,549.000, kovinsko nekriti obtok bankovcev 243,470.000 frankov proti 174,039.000 frankom v letu 1922. Odstotno kritje bankovcev je bilo 72.17 odst. proti 78.71 odst. v letu 1922. Letni račun švicarske Narodne banke zaključuje s čistim dobičkom 7,036.939 frankov.

= **Inflacija v Poljski.** Iz Varšave poročajo: S 1. februarjem se je tiskanje bankovcev za državne potrebe ukinilo in je država vrnila državni posojilni blagajni 292 bilijonov poljskih mark. Vendar so medtem usledile nadaljnje nove emisije za potrebe gospodarstva. Celokupni obtok bankovcev poljske državne posojilne blagajne je dosegel 28. februarja 519.936 milijard poljskih mark.

Domače borze

Domača borza poročila prinašamo na drugi strani.

Sokol

Zapreke sokolskega razvoja

Debatni večer, ki ga je priredil JSS za ljubljanska sokolska društva dne 11. t. m. je bil prav dobro obiskan: navzočih je bilo 58 bratov in sester — vabljeni so bili le tehnični in upravni delavci. Br. Bajželj je v kratkem predavanju «O zaprekah sokolskega razvoja» navedel vse ovire, ki so vzrok, da napredek ni tak, kakor si ga želimo. Premalo idealizma, slabo gmotno stanje gotovih krogov, več krat nezadostno izobraženi prednjaki, razne zabave in mikavni plesi, zanašanje politike v sokolske vrste, osebna nasprotstva, nezadostno prosvetno delo, agitacija nasprotnikov Sokolstva so tvorila posamezna poglavja, ki jih je predavatelj podrobneje obdelal. Navajal je pa tudi sredstva, s katerimi bi se naj naznačene ovire odstranile ter med drugim poudarjal, da potrebujemo več prednjaških tečajev ne za vaditelje vrhunskih vaj ampak za vodstvo mladine in z dobro idejno vzgojo. Razna predavanja o sokolski ideji in o pomenu telesne vzgoje, večje upoštevanje vadbenih panog pod milim nebom v zimi in poletju, izleti z naraščajem, poglobitev prosvetnega dela so pripomočki, ki naj pospešujejo razvoj Sokolstva.

Po govoru br. Bajžlja se je razvila zelo stvarna in zanimiva debata, v kateri je br. Ambrožič iznesel, da nam primanjkuje zares požrtvovalnih sokolskih delavcev, ki bi se z vso dušo posvetili sokolski vzgoji v telovadnici in izven nje. Udanost in ljubezen mlajših Sokolov jim bosta visoko poplačala njih trud. Ako zopet dobimo take sokolske delavce, se bo razvoj Sokolstva močno dvignil.

Br. Stane Vidmar je navajal, da imajo mnogi prednjaki premalo inicijative, iznajdljivosti in živahnosti, priporočal je, da se uvedejo kot obligatne panoge smučarstvo in plavanje, izboljšajo naj se vadbeni načrti v fiziološkem pogledu in glede večjih sprememb in uvede naj se najpotrebnejše orodje iz švedske gimnastike.

Br. Kajzelj je priporočal, da se priterge trgovski in obrtni naraščaj v sokolske telovadnice, za kar naj se zainteresira trgovce in obrtnike.

Br. Mejak je povdarjal važnost prosvetnega dela v sokolskih društvih. Več sokolskega tiska med občinstvo, predavanja ne samo za izvršujoče člane ampak tudi za neizvršujoče in prijatelje Sokolstva, razširiti češko literaturo in oskrbeti prevode iz nje, ustanovitev knjižnic, pešizlete in podobno je priporočal kot nalogo prosvetnih odsekov.

Br. Gangl je zahteval, da naj izgovori na povojno dobo že končno prenehajo. Priporočal je idejno vzgojo in vzgojo dobrih prednjakov, ki jih društva po kmetih hudo pogrešajo. Več požrtvovalnosti in sokolske zavednosti je treba članstvu in napredek bo očividen.

Br. dr. Kuščer se je pridružil izvajanjem br. Ambrožiča in priporočal, da bodi telovadba vedno tudi zabavna, izrekel je željo, da se govori debatnega večera priobčijo v Sokolskem Glasniku.

Večer je zaključil brat starosta s pozivom na navzoče, da lahko predložijo svoja mnenja tudi pismeno starešinstvu Saveza in priporočal, da vpoštevajo vse današnje besede govornikov, ki so bile izrečene v dobrobit in napredek Sokolstva. Debata je bila zaključena po 10. uri.

Člane Sokolskega društva v Ljubljani pozivljamo, da se udeleže v kroju pogreba našega dolgoletnega člana br. Ivana Šubica. Pogreb se vrši danes ob 15. izpred tehn. srednje šole.

Sokolsko društvo II. v Ljubljani pozivlja svoje člane, da se udeleže pogreba br. Ivana Šubica v kroju.

Ženski prednjački zbor Sokola I. v Ljubljani opozarja vse svoje članice-telovadke, da prične v četrtek, dne 13. t. m. z vežbo nove izišlih prostih vaj za društveni nastop in pokrajinski zlet v Zagrebu.

Sokolski Vestnik župe Ljubljana I. je izdal svojo drugo letošnjo številko, ki je ponajveč namenjena poročilom iz letošnjega župnega občnega zbora, iz katerega prinaša podrobni poročili župnega staroste in župnega načelnika. Uvodoma pa razpravlja br. župni starosta o dobrinah, ki so se pokazale ob razdelitvi župe na okrožja. Iz njegovega prepričevalnega članka posnemamo, da se je razdelitev na okrožja izvrstno obnesla, in sicer v administrativnem, gmotnem, tehničkem in nadzorovalnem pogledu, pa tudi glede samopomoči med posameznimi društvi v okrožju je uspeh dober. Zato br. starosta tudi drugim župam priporoča, da se razdelijo na okrožja. — Sestra Cigojeva nadaljuje z vadbenim načrtom (bolje vadbeno gradivo), za ženske oddelke iz leta 1922., in sicer obdeluje vaje na konju vzdolž brez ročajev. Za naše razmere hvalevredno delo. — K tehničnemu delu spadajo tudi še proste vaje za ženski naraščaj, lepe in učinkovite vaje na godbo. — Za tem pa sledijo drobna poročila iz Saveza, iz župe in okrožij. Za vsako društvo je točno predpisan savezni porez in prispevek za poškodbeni fond na podlagi članskega katastra. — K sklepu lista sledé poročila o občnih zborih vseh štirih okrožij, ki jim starostujejo bratje Urbas Mirko, Ljubljana, Krapež Milko, Ljubljana, dr. Schiffrer, Ribnica in dr. Bavdek Jože, Cerknica. — Župni Vestnik (posamezna številka) stane le 2 Din, zato naj bi si ga omislili vsi člani.

Celjska Sokolska župa namerava izdajati svoj župni vestnik počenši z mesecem marcem t. l.

Nov sokolski list. Sarajevska župa je pričela izdajati «Sletski Vjesnik» za pokrajinski zlet v Sarajevu, ki se bo vršil letos na Vidov dan.

Zakaj so listi poročali, da je odstopil starosta ČOS. br. dr. Scheiner? Pred dvema tednoma so prinesli češki politični listi vest, ki smo jo priobčili tudi mi, da je odložil mesto staroste pri ČOS. dolgoletni starosta br. dr. Scheiner. Vest ni odgovarjala resnici, v liste pa je prišla zategadelj, ker br. dr. Scheiner ni hotel prevzeti mesta staroste pri Sokolskem društvu v Pragi, in sicer iz tega vzroka, ker pri obilnem poslu ne more vršiti svojega literarnega dela. Obelodaniti hoče namreč zgodovinski razvoj Sokolstva, kar on kot dolgoletni sokolski delavec najbolj pozna. Torej tudi češki listi ne znajo ločiti funkcij pri društvih in pri zvezi. Sokolstvu nasprotni listi so seveda porabili to priliko in vehementno udrihali po dr. Scheinerju ter so vedeli povedati mnogo vzrokov, ki so prisilili dr. Scheinerja k odstopu.

Sport

Nogometni trening S. K. Ilirije

Kakor smo že poročali, igra prvak Slovenije S. K. Ilirija prihodnjo nedeljo svojo prvo tekmo v tej sezoni, in sicer s S. K. Primorjem za olimpijski cup. Nogometno moštvo Ilirije prav pridno trenira pod vodstvom svojega trenerja dunajskega sportnika g. W. Pammerja. Po sportni preteklosti g. Pammerja smemo upati, da bo po svojem pridadevanju imel uspeh ter sestavil iz dobrega igralskega materijala, ki ga ima Ilirija, moštvo, ki bo moglo uspešno nastopati proti domačim in inozemskim klubom.

G. Pammer je pričel svojo sportno karijero pri dunajskem FAC., kjer je igral kot srednji krilec. Po vojni je pristopil k petorazrednemu klubu Bewegung XX, ki pa je — nemalo po Pammerjevi zaslugi — že v dveh letih prešel v drugi razred. V sezoni 1920 — 1921 je za klub zabil v prvenstvenih tekmah 68 golov. Sredi leta 1921 je g. Pammer prestopil k dunajskemu Sportklubu, ki je bil to leto prvak Avstrije. G. Pammer je igral vse tekme pri Sportklubu ter si pridobil naslov najboljšega strelca. Dobil je 3 srebrne prvenstvene kolajne in zlato prvenstveno kolajno I. razreda. S Sportklubom se je udeležil turnej v Dansko, Švedsko, Češkoslovaško, Madžarsko, Španisko, Italijo, Francijo in dvakrat v Nemčijo. Leta 1923 je zopet prevzel mesto trenerja pri Bewegung XX.

Pri prihodu v Ljubljano, je izjavil g. Pammer, je našel pri Iliriji zelo močan in telesno dobro ohranjen igralski materijal. Glede tehničnih sposobnosti posameznih igralcev pa se do danes še ne more izreči. Največje upanje stavlja na blok bratov Zupančičev. Ako se bodo igralci z vso vnemo in pridnostjo posvetili nogometnemu sportu, upa, da bo kmalu dosegel, da bo slovenski prvak postal resen konkurent za prvenstvo Jugoslavije. Kot trener bo uporabljal sistem dunajskega Sportkluba, ki slovi po svoji kombinacijski igri. Za prvo tekmo pride v poštev zadnje lansko moštvo, ojačeno z G. Zupančičem, ki se povrne od vojakov in z g. Pammerjem samim. Kako bo moštvo kasneje sestavljeno se bo pokazalo šele tekom sezone.

Službeno iz LNP. — Prihodnji trening skupine za reprez. team Ljubljane se vrši v petek ob enčetrt na 19. v jahalnici. — Kapetan.

Seja upravnega odbora Ljubljanskega nogometnega podsaveza se vrši danes ob pol 20. v lokalu Sportne zveze. Po seji u. o. se vrši seja poslovnega odbora. — Predsednik.

Iz zbora nogometnih sodnikov. Na redni glavni skupščini nogometnih sodnikov v Zagrebu je bil izvoljen nastopni odbor: Predsednik: dr. Mirko Pandaković, podpredsednik dr. Miro Mlinarić, I. tajnik A. Schneller, II. tajnik Gjuro Basler, odborniki: P. Kauders, St. Somjaš, E. Fabris, O. Willer, B. Haiman, Benzon, inž. M. Kodžić (Beograd), B. Horvatski (Subotica), dr. B. Doležal (Split), St. Jelačić (Osijek), E. Betetto (Ljubljana) in Z. Drago (Sarajevo).

Otvoritev nogometne sezone v Sloveniji. — Po dispozicijah Ljubljanskega nogometnega podsaveza se vrši v nedeljo 16. t. m. prvo kolo pokalnih tekem za Olimpijski sklad Jugoslov. nogom. saveza. V Ljubljani so izžrebani kot protivniki Ilirija in Primorje ter Hermes in Jadran. Obe tekmi se vršita na prostoru Ilirije. Zaključna tekma med zmagovalcema se vrši 6. aprila. — V Mariboru igra isti dan Maribor proti Rapidu. Celjska prireditev Atletiki : Celje odpade, ker je Atiletik SK. razpustil svojo nogometno sekcijo.

S. K. Primorje objavlja, da se vršijo vsako sredo in soboto, ob 18. za gospode, vsak torek in četrtek od 17.30 za dame lahkoatletski treningi. — Vsi člani in članice so dolžni redno udeleževati se treningov. — Načelnik.

Gradjanski je vendarle odpotoval v Turčijo. V torek zvečer je nogometno moštvo zagrebškega Gradjanskega pod vodstvom g. Welsa odpotovalo v Turčijo. Ker je Gradjanski sedaj v dobri formi, kar sta predvsem dokazali obe tekmi s F. C. Torino, je upati, da bo na turneji kar najbolj častno zastopal naš nogometni sport.

Smuška sekcija S. K. Ilirije obvešča svoje člane, da se vrši danes v četrtek 13. t. m. ob 8. uri v kavarni Evropa redni sestanek. Radi važnosti istega naprošajo se člani za polnoštevilno udeležbo.

Prihodnji trening SK. Ilirije za nogomet in lahko atletiko v petek 14. t. m. ob enčetrt na 19. uro kot običajno v jahalnici.

W. Pammer
nogometni trener S. K. Ilirija, Ljubljana.

Sodišče

§ **Po prepovedanem sadu** je imel preveliko poželjenje Fr. Pečnik, 20-letni hlapec v Poljanah pri Rečici v Sav. dolini. Ker pa je hotel priti do uživanja na glavnem prostoru in na nasilen način, ga je okrožno sodišče v Celju obsodilo na 10 dni zapora.

§ **Božji mlini meljejo počasi...** Kot avstrijski vojaški begunec je Martin Bizjak, rudar iz Nove vasi pri Konjicah, izvršil med 16. in 25. julijem 1918. pri raznih kmetih konjiškega, slovenjbistriškega in ptujskega okraja pet večjih tatvin. Obviselo je na njegovih dolgih prstih perilo, obleka, jestvine in tudi večji zneski v gotovini. Po aretaciji je dne 21. avgusta 1918. zopet pobegnil, se klatil dve leti okrog ter bil zaradi tatvine že pred vojaškim sodiščem obsojen na 15 mesecev, leta 1920. pa pred okrožnim sodiščem v Celju zaradi poznejših tatvin na 6 mesecev težke ječe, ne da bi se vedelo, da je imel na vesti razne tatvine tudi že iz leta 1918. Po prestani kazni je izginil za delom v Leoben, odkoder se je vrnil letos dne 9. februarja ter bil kmalu nato aretiran. Celjsko okrožno sodišče ga je obsodilo na 5 mesecev težke ječe.

§ **Nadebudni začetki.** Pred ljubljanskim deželnim sodiščem sta se zagovarjala zaradi tatvine 19- in 16-letna delavca M. R. in F. J. Prvi je sodišču že dobro znan in je že dalj časa prebival v trdno zidanem poslopju zaradi istega delikta, pa mu žilica ni dala miru. Dva dneva preden je imel zapustiti gostoljubno poslopje ljubljanske prisilne delavnice, si je skušal na cene način nabaviti suknjič, ker je zunaj pritiskala zima. Zato si je pri pospravljanju izposodil suknjo nekega uradnika in jo skril na stranišču. Po njegovi trditvi se je suknja nahajala med smetmi: pri današnji uradniški bedi... ne verjamem. Nato pa je v družbi s 16-letnim tovarišem premišljeval, kako bi prišel do dela, seveda do ne preveč težavnega. Spoznala sta, da takega dela pri nas ne bo dobiti in zato sta sklenila, da se odpravita na tuje in sicer v Italijo. Manjkalo pa jima je obleke in obuvala. Ni dolgo trpelo, in že sta si za nedogleden čas izposodila od starega očeta pet parov čevljev, nahrbtnik, klobuk, mrežo in acetilensko svetilko, da bi si svetila na poti v deželo oranž. Prodala sta vse ukradeno blago za mal denar in jo hitro odkurila preko meje. V Trstu pa sta se pri iskanju primerne, ne preveč naporne službe zgrešila in se po dolgih zmotnjavah zopet znašla v Ljubljani, kjer je prvi ponovno dobil stanovanje med trdnimi zidovi ječe. Pri razpravi sta skesano priznala svoje delikte in je bil M. R. obsojen na 14 mesecev težke ječe s vsakomesečno poostritvijo. Razprava proti F. J.-u pa se je v svrho zaslišanja oškodovanca, njegovega starega očeta, preložila.

Italijanski neomisticizem

(Ob Fogazzarovem «Svetniku») *

Življenje — večno valovanje: zdaj si na grebenu, zdaj v prepadu. Slična akcija se menjava z reakcijo v slovstvu. Vzemimo predvojno Italijo. Protejski «divni» D'Annunzio kot poet in prefet poveličuje Nietzschejansko voljo do moči, opeva «božanstveno živinstvo», «hrošče življenje», uvaja v laško literaturo «dinamično in dionizično čuštvo eksistence», kakor se izraža Crocejev učenec Adriano Tilgher (Studi sul teatro contemporaneo, Roma 1923.). Marinettijev futurizem pretirava do paroksizma ta kult energije: človek in pol mu je vse. Zato je umljivo, če prezirno gleda Fogazzara, češ: «... pisatelj, ki kroži po svetu okoli ženskih spolovil, ne da bi kdaj padel vanja, ki zanosito voglari okoli ljubezni z lepo katoliško, liceemersko, jezuitsko, budalasto pohoto, v kateri tiči vsa grehota, kolikor si je moreš izmisliti, pa je ni mogoče pograbiti. Evo vam starca, ki ima mlado ženo, in evo starke, ki ima mladega moža. Vendar je čist!» (Il processo di «Mafarka il Futurista», priključen pesnitvi «Distruzione»).

Sem Benelli in Morselli kažeta, da obstanek po D'Annunzijevih načelih ni možen: prvemu je človek propadel bog, ki se spominja nebes, Morsellijeva «Orione» in «Glauco» sta pa pesniški satiri na voljo do moči. Med vojno je tkzv. «groteskno gledišče» dalo smrtni udarec prej njemu idealu. Nova struja razkraja in izpodkopava, n. pr. Chiarelli «Obraz in obrazina», Fraccaroli, Mirtini, Antonelli i. dr. Rosso di San Secondo pa je krepkejši, pospešuje idealizem, njegove osebe so lirično - simbolične projekcije. Največji sodobni mojster, Pirandello, pa se potaplja v podzavestne in nezavestne globine.

Čustveni prerod odseva iz književnosti, pa tudi iz deslovnih oklicev in oglasov. Tak manifest je n. pr. izdal Manacorda, profesor neapeljske univerze, kakor ga je ponatisnil nedeljski «Gaulois» dne 9. junija 1923. V plamtečih besedah vabi mladino k verovanju. Bog mu ni «misel misli», «božanski princip», marveč čudo čudes, veselje vsega veselja. Odklanja vsakršen Kantovski immanentizem, antropocentrični idealizem, in se navdušuje za teocentričen spiritualizem, nekak religiozen kopernicizem. Umetnost mu je božja hčerka, Beethovnove simfonije so mu višji in bolj zrel izraz božanstva nego «Kritika čistega razuma». Z delom v najširjem pomenu se povzpenjamo k božanstvu. «Mi se nočemo ločiti od življenja, živeti ga hočemo čim bolj, do dna. Bežati pred skušnjo in izkušnjavo je podlost, spustiti se vanjo je krepost, premagati jo je svetost». Delovati ne bodo prestali, dokler ne iztrgajo Italije iz materialističnega blata, dokler je ne osvobodé idealistične spokorne obleke, sirovosti počutkov ali možganske suhoparnosti; domovina naj se vrne k svoji pravi in visoki tradiciji: dežela pesnikov, umetnikov, svetnikov. In pot k duhovnemu preporodu? Ne Foscolova zgodovina, ne Carduccijeve biblioteke, temveč prosta priroda, umetnost, ljubezen, petje, radost!

Slovstvo je ogledalo šeg in navad, včasi pa tudi protest pesnikov proti vsakdanji povprečnosti. Takšen pojav je bil D'Annunzijev in Marinettijev nazor o nadčloveku. A danes jima je naraščaj iztrgal literarno plamenico iz rok in njegova gesla so precej drugačna od prejšnje generacije. Eden mladih klicarjev, Mario Puccini, avtor številnih uspelih romanov, sodi novi rod v razpravi «Lo spirito della nuova generazione» (ponatisk iz obzornika Bilychnis, 2. s., št. 100, leta 1923.). Nekaj sličnega je že pred vojno poskusil nesrečni Renato Serra v «Slovstvenikovem izpraševanju vesti» (Esame di coscienza di un letterato). Ali sodobna mladina se je po svetovnem spopadu znatno preoblikila. Puccini ostro graja D'Annunzia, njegove sledbenike, nemoralne filozofe. Pretirano v nič deva zasluge futurističnih supranacionalistov za zmago, češ, da je zgolj podeželska mladina omogočila srečen izid svetovnega pokolja. V strelnih jarkih se je nova laška generacija navadila ob svojih kmetskih sobojevnikih odpovedi in ponižnosti. Zato je mnogo asketov v podmladku. Bolj in bolj iščejo vere, vezi med človekom in božanstvom, kakor pravi že sama beseda «religio».

Mnogokrat spominja Pucciniijevo besedilo na ruske romane, na Tolstega in Dostojevskega, saj sta ta dva začasno vplivala celo na D'Annunzia (Giovanni Episcopo; L'innocente), trajno pa na Fogazzara. Radi tega je mišljenje novostrujarjev bolj evangeljsko nego katoliško. To je moglen zagon, potreba, da se skesamo za «človeka in pol» in se žrtvujemo ljudski blagiuji. Dogma nima v tem verovanju kdo ve koliko pomena: «Boga ne sprejemamo možé, hočemo ga čutiti v sebi, ko nas očiščа in krepi». To je nekaka «pobožnost brez vere», kakor je Jules Lemaitre krstil to stanje. Bolj izjema pa je hrupna izpreobrnitev romanopisca Papinija, ki se je šel svoje dni nadčloveka vseh nadljudi. Giovanni Papini je napisal čedno delo «Jezus Kristus», a lani je pričel objavljati z nekim patrom «Slovar divjega moža», kjer je padel na neverjetno nižino. Pri neki definiciji n. pr. si želi nazaj v nepokvarjeno predpotopno dobo: ko bi se bil neofit dobro podkoval v verouku, bi moral vedeti, da je prišel vesoljni potop baš zaradi vesoljne izprijenosti!

Ugleden zastopnik misticizma v pismenstvu je še G. A. Borgese, historik, pesnik, kritik in romancier. Prvi roman njegov je «Rube», vzgojen v moralnem in materialnem marazmu, suhoparen teoretik, ki ob boljševiškem uporu umre s klicem: Evviva Lenin! Junak močno nalikuje Stendhalovemu umstvenemu nihilistu Julienu Sorelu (Rouge et Noir). Drugi roman pa se zove «I vivi e i morti», čigar protagonist Elio Gaddi je absoluten mistik. In pisatelj smatra to svojo osebo kot tip. Da ni temu tako, ne bi bili «Živi in mrtvi» toli priljubljeni. In kakor omenjeni Manacorda išče i Gaddi nravstvene obnove v povratku k zemlji, prirodi. Misel na smrt ga preganja. Ni li že A. Comte dejal, da sestoji človeštvo bolj iz mrtvih nego živih? V družbi s sumljivo pustolovko Arianno se spušča v spiritistične poskuse, spoznava teozofske tajne, čita Steinerja in Blavacko, veruje nekaj časa v reinkarnacijo, — Vendar niti teozofi niti kristjani ne pridejo povsem na svoj račun v Borgesejevem romanu, dasi ga preveva vseskozi misel o Bogu.

Vse to religiozno stremljenje nadaljuje slavno Dantejevo, Manzonijevo in Fogazzarovo tradicijo: verska misel, združena s kritiko. Če je namen «Božanstvene komedije», spreobrniti Italijo h Bogu, se pa Dante ne odpoveduje pravici, grajati nedostatke v Cerkvi: ni li obsodil v pekel papeža, ki ga štejejo med svetnike? Ni li izustil hude psovke «putta sfacciata»? In pravoverni Manzoni ni mogel krotiti svojega veselja nad padcem cerkvene oblasti.

Ne najmanjši med temi propovedniki je Fogazzarov «Svetnik», ki nam ga je pravkar gladko prestavil in prikupno predstavil v dodatku naš goriški rojak, pesnik in izvirni pripovednik, dr. Andrej Budal - Pastuškin. Tudi Fogazzarov strogo loči, kar je v Cerkvi človeškega in kar je v njej božanskega. Njegova zasluga je bistveno v tem, da je vznemiril duše od kraljeve palače do prezbiterija, od Vatikana do vseučilišča. Zbog svoje kritike pa je prišel «Il Santo» na indeks leta 1906. Ker je Fogazzaro ne le apostolj, temveč tudi vešč in vesten umetnik, je ta del njegove triologije zaslovel po vsem svetu kot epohalen. In po pravici. Spominjam se, da sem ga čital pred avtorjevo smrtjo, pred l. 1911., in vendar sem se do dance živo zavedal vseh pojmov in dojmov iz njega, dočim mi je toliko čtiva popolnoma zbledelo v spominu. Tako smo dobili to delo baš ob uri, ko je «Svetnik» v Italiji sami bolj aktualen nego kedaj poprej. Spričo njegovih vrlin ni dvoma, da prestopi prag prenekaterega slovenskega doma.

Dr. A. Debeljak.

Tu nahajamo že prve kali za misticizem, ki ga je vojna skoro po vsej Evropi zaplodila in pospešila, kakor je to razsolmačil honorarni profesor katoliškega instituta v Parizu, abbé Feliks Klein, v lanskem spisu «Une expérience religieuse: Madeleine Sémer, convertie et mystique» (1874.—1921.), govoreč o francoski švicarki Sémerjevi, nekakšni drugi sveti Tereziji, ki močno spominja na Ruslnjo Marijo Baškirceve. Sémerjeva se je spočetka oklepala Büchnerjevega materializma, pozneje pa se docela prepustila Bergsonovemu, Barresovemu, Boutrouxovemu in Jamesovemu vplivu.

FRANCOSKI LIST O ČEŠKEM PISATELJU.

Že zadnjič smo opozorili na tega odličnega češkega romanopisca Čapek-Choda. Zanimivo je, kako sodijo o njem Francozi. Pariška «L' Europe» piše pod naslovom «Le roman tcheque moderne».

«K. M. Čapek-Chod je brezdvomno najznamenitejši predstavitelj sodobnega češkega romana. Trije njegovi veliki romani «Turbina», «Antonin Vondrejc» in «Jindrové», i satirična i bolestna študija o rodbinskih in zlasti sinovskih ter očetovskih razmerah med vojno, predstavljajo sintezo dveh temeljnih smeri literarnega razvoja. Iz naturalizma ima Čapek-Chod pogled na življenje, iz romanticizma črpa živahnost, smelost dejanja, grandiozno arhitekturo in strast. Čapek je «romantični naturalist». Če izvaja na primer psihološko študijo svojih postav do najmanjših detajlov, ne pozabi pri tem nikoli celote, v kateri se življenje ne javlja drugače nego kot ogromen in neusmiljen mehanizem.»

UNDERWOOD FRANC BAR
PISALNI STROJI
LJUBLJANA, CANKAR. NAB. 5. Tel. 407

Tujci v Ljubljani

Od torka na sredo je prenočilo v Ljubljani 139 tujcev in sicer v hotelu:

UNION: Benko Ivan, trgovec, Bled; Bresciani Bartolo, trgovec, Modena; J. Ciuha, stavbenik, Trbovlje; Dardič Ljubomir, trgovec, Suhopolje; Erle Alojz, zastopnik, Dunaj; Ferroni Teodor, direktor, Dunaj; Frangeš Franc, tovarniški ravnatelj, Maribor; Gerber Albert, uradnik, Zagreb; Guardamagna Angelo, inšpektor, Trst; Gherslach Bruno, trgovec Trst; Heser Ladislav, trgovec, Subotica; Hortsten Evgen, trgovec, Zagreb; Rih. Heller, inženjer, Kranj; Kaplan Josip, trgovec, Dunaj; Kossier Anton, načelnik Trst; Martelanc Sveto, podjetnik, Barkovlje; Miovič Peter, trgovec, Maribor; Mravljak Ivanka, trgovka, Šoštanj; Gustav Poerschke, trgovec, Stuttgart; Poljanič Viktor, trgovec, Zagreb; Pilaš Fr., trgovec, Zagreb; Rüpschl Hugo, zastopnik, Celje; Rinscetti Mario, postajenačelnik, Postojna; Rumič Vučen, trgovec, Prijedor; Sonderly Stefan, potnik, Dunaj; Stern David, potnik, Dunaj; Salo Pavel, uradnik, Trst; Smith Aleks, inž., Beograd-London; Tomažič Ivan, prokurist, Polzela; Tavčar Franc, ravnatelj, Djakovo; Welkhammer Josip, knjigotržec, Dunaj; Walland Ladislav, lesotržec, Loče; Zupanc Ivan, posestnik, Kranj.

SLON 29, med njimi: Basletič Grga, trgovec, Karlovac; Eger Gustav, tovarnar, Železniki; Gamberini Egidij, trg., Imolo; Iglič Herman, trgovski potnik, Zagreb; Corinaldi Juro, trgovec, Milan; Korolevič Vasilij, inženjer, Maribor; P. Kristian, trgovec, Novi Sad; Moline Karol, tovarnar, Tržič; Mascia Leonardo, uradnik, Milan; Offner Ivan, trg., Jezersko; Podpečan Henrik, trgovec, Celje; Rieder Julij, trgovec, Carrara; Recelj F., nadrevident, Innsbruck; Rosenberg A., trgovec, Šid; Splihal Franc, kavarnar, Novomesto; Štigič Franc, inženjer, Soteska; Valjak Gjuro, trgovec, Maribor.

JUŽNI KOLODVOR: Franzini Josip, trgovec, Sesta, Italija; Jurak Fr., trgovski potnik, Rakek; Ljubimov Aleks, inž., Ribnica, Rimske Toplice; Perišič Marko, trgovec, Slavonski Brod; Rosini Attilio, trgovec, Treviso; Selimbegović Muharem trgovec, Prijedor; dr. Vajagič Anton, uradnik, Sarajevo.

SOČA: Bernot Vinko, trg. zastopnik, Kamnik; Erga Ante, trgovec, Šibenik; Klenha Oto, trg. potnik, Kranj; Kalc Jakob, delovodja, Senovo; Ogrizek Fr., trgovec, Maribor; Premrov Miroslav, trgovec, Slov. Gradec; Ukmar Vinko, vpokojenec, Matena.

ŠTRUKELJ: Hass Faniks, fotografinja Belovar; Janežič Josip, lesotržec, Lesičo Kühar Alojz, trgovec, Maribor; Meden Franc, lesotržec, Begunje; Mihelič Peter trgovec, Stari trg; Neumann Josip, ravnatelj, Maribor; Orlando Nikolaj, trg., Trst; Pozzobon Enrico, trgovec, Treviso Podobnik Tončka, trgovska pomočnica, Škocjan; Smonig Ivan, trgovec, Dravograd.

LLOYD 4, med njimi: Perko Ksaver, župnik, Cerklje.

Poleg tega v gostilnah: De Schiava 6, Stari tišlar 9, Ravnik 5, Kovač 4, Češnovar in Možina po 2.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par

Za „Dopisovanje" in „Ženitve" vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje" in „Ženitve" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujejo se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (3 Din).

Službe (dobe)

Mladega dekleta
starega 15—17 let, sprejme boljša hiša takoj za lahko lažno delo, četudi sirota, samo dobra vzgoja, snažnost in poštenost. — Naslov pove uprava „Jutra". 5351

Spreten potnik
manufakturne stroke, se takoj sprejme. Le prvovrstnoči naj pošljejo ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Akcijska družba". 5352

Lekarniško laboratinjo
išče lekarna na Vrhniki. — Predpogoj je snažnost — Sprejme se tudi tako, ki že ni bila zaposlena v lekarni, a želi trajne in dobre službe. Hrana in stanovanje v hiši, plača dobra in zmožnostim primerna. Nastop takoj, najpozneje pa 1. aprila. — Ponudbe s navedbo starosti, sedanje službe in zaposlenosti ter zahtevo plače je poslati na lekarno na Vrhniki. 5350

Orožnika v pokoju
inteligentnega in energičnega, ki bi poleg splošnega nadzorstva opravljal tudi lažja pisarniška dela, se išče za tvornico blizu Domžal. Nezdemjeni in vdovci brez otrok imajo prednost. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo starosti in zmožnosti pod „Tvornica Domžale" na upr. „Jutra". 5266

Služkinjo
pošteno, snage in redoljubno za vsa domača opravila, temičine zmožne, sprejme uradniška družina. — Ponudbe je poslati pod šifro „Štajerko meetece" na upr. „Jutra" v Ljubljani. 4985

Hišnika
išče Sokolsko društvo v Rakovlji. Naturalno stanovanje v prosto kurjavo in razsvetljavo. Ostali prejemki in nastop po dogovoru. — Pismene ponudbe z navedbo sv. drušlakih članov je vložiti do 20. marca na Sokola v Rakovlji. 5071

Samostojna kuharica
se išče za bolnico Bratovske skladnice Kranjske industrijske družbe na Jesenicah. — Prednost imajo osebe, ki so bile že zaposlene v večjih kuhinjah. Ponudbe do 20. t. m. na upravo bolnica. 5222

Učenca za trgovino
močnega, pridnega in z dobrimi šol. izpričevali, se sprejme. — Ponudbe morajo biti s sliko pod „Trgovina" na upravo „Jutra". 5322

Učenca
z vso oskrbo pri starših, poštene družine, se sprejme v specerijsko trgovino. Naslov pove uprava „Jutra". 5341

Natakarico se išče.
Prednost imajo one, ki so bile do sedaj kot druga natakarica. Naslov pove uprava „Jutra". 5233

Službe (iščejo)

Sivilja
gre šivat na dom ali pa vzame delo vsake vrste. — Gledališka ulica 7, III. nad. 5356

Stavbni tehnik
z nekaj prakse, išče mesta. — Nastopi takoj ali pozneje. — Ponudbe pod šifro „Stavbni tehnik" na upravo „Jutra". 5250

Kdo bi bil pripravljen
sprejeti 16letnega dečka iz zasedene dežele v službo kot tekača ali kaj sličnega. Deček ima pokvarjeno levo roko. Drugače je zelo priden in v vsakem oziru zanesljiv. — Naslov je pri pokrajinskem odboru Jugoslovenske Matice v Ljubljani, Pred škofijo 21, I. nadstr. 5300

Knjigovodkinja
samostojna slov. in nemška korespondentinja, z dolgoletnimi izpričevali, išče službe. Cenj. ponudbe pod „Zanesljiva moč" na Aloma Company, Ljubljana. 5330

Izurjen trg. pomočnik
absolvent nekaj gimnazij, želi vstopiti v trgovino mešanega blaga. Nastopi takoj. Cenjene dopise pod „Priden" na upr. „Jutra". 5288

Pisarniška moč
zmožna stenografije in strojepisja ter drugih pisarniških del, z osemmesečno prakso, želi mesta v Ljubljani ali izven. — Naslov pove uprava „Jutra". 5312

Obrt

Krovstvo
Franc Fujan, Ljubljana, Gajševica št. 19 pri dolenjskem kolodvoru, izvršuje vsakovrst. na nova krovska dela s škriljem, škalco, opeko itd. — sprejema popravila raznih starih streh. Zaloga azbestnega škrilja. 4831

Prodam

Polenovka
namočena, se dobi vsak petek ter tudi med tednom pri tvrdki Fr. Kham, nasproti hotela „Union". 399

Kompletna spalnica
s paiho, najmodernejše fazone, vso vloženo, najfinejše izdelano, slonova kost, se poceni proda. Naslov pove upr. „Jutra". 5268

Auto
znamke „Benz", 16—20 HP, 6 sedežen, v dobrem stanju, se ceno proda. Naslov pove uprava „Jutra". 5236

Čebelnjak
s petimi dunajskimi stojaki in 3 ljudstvi, ter popolnoma nov pisalni stroj „Courier" s pisalno mizico, se proda radi preselitve po zelo ugodnih cenah. — Naslov pove uprava „Jutra". 5220

Registrirna blagajna
s 6 predali, skoro popolnoma nova, se vsled opustitve podružnice ugodno proda. Fr. Prijatelj, Tržišče, Dolenjsko. 5191

Auto
4sedežni Puch, dobro ohranjen, nova pneumatika, se radi bolezni po ugodni ceni proda. — Naslov pri upravi „Jutra" pod šifro „Auto". 5186

Cepljene trte
vkoreninjene divjake in sadna drevesca po konkurenčno nizki ceni nudi Alojz Grabar, pos. in trtnar, Zagorci, pošta Jurišinci pri Ptuju. Priložiti je znamko za pojasnila. 5037

Motorček
4-takt, izvrsten, najnovejši, nov, lahek za vsako moško kolo, pripraven posebno za poštnike kolesarje, minimalna vporaba bencina. Dopise pod „Motorček" na upravo Jutra. 4986

Oprava za brivca
ali krojača: 1 paiha, 1 ogledalo in umivalnik z nastavkom, se po ugodni ceni proda. Polzve se v Prisojni ul. št. 1. 5335

Spalnica za samca
češnjeva, nerabljena, se proda. Ogleda se od 8.—12. — Naslov pove uprava „Jutra". 5336

Ugodna prilika!
Nova pominalna sukanja (raglan) po zelo nizki ceni naprodaj. — Na ogled vsak čas pri Marijі Furman, za Bežigradom, nova mestna hiša. 5334

Automobil
Laurin & Klement, 12/14 HP, s 3 sedeži, sport karosarija, vse kompletno v najboljšem stanju, se proda. — Ponudbe pod šifro „Nizka cena" na upravo „Jutra". 5259

Sivilja
želi priti na letovišče, event. za kako drugo boljše delo. — Ponudbe pod „Sivilja 30" na upravo „Jutra". 5317

100% Pozor! 100%
Prostovoljna popolna razprodaja damskih klobukov in modnega blaga pri tvrdki E. Stöckl, Kongresni trg št. 2. 5319

Kupim

Knjigovezi, pozor!
Kupi se manjši obrezovalni stroj za knjige. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Rabljen". 5360

Stara okna
5—10, s šipami, kupim. — Ponudbe pod „Okna" z navedbo cene na upr. „Jutra". 5353

Knjiga «Rastlinstvo»
(Macher) za I. liceejsko gimnazijo, se kupi. Naslov pove uprava „Jutra". 5318

Klub-garnituro
kupim, ako je nova in neuporabljena. Ista je lahko iz kože ali pa pliša. Točen opis in ceno naj se javi na upr. „Jutra" pod „Klub". 5355

«Ruberoid»
Kdo dobavlja „Ruberoid" po povoljni ceni? Ponudbe prosimo na upravo „Jutra" pod „Ruberoid". 5204

Veverične
polhove kože in od vse druge divjačine, kupuje za inozemstvo v vsaki množini D. Zdravič, trg. usnja, Ljubljana, Sv. Florijana ulica 9. 439

Kmet. pridelki

Lepega krompirja
z Dolenjske, se proda več vagonov takoj. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Krompir". 5321

Krompir
vsaje količine, kupuje Prodojević, hotel Slon, Ljubljana 5311

Nepremičnine

Posestvo blizu Maribora
7 oralov prima vinograda, 3 gozda, 8 travnikov, 2 sadonosnika, 2 njiv, 3 vinčarje, bogat inventar, se proda. — Cena in plačilni pogoji jako ugodni. Naslov v upr. „Jutra" 4994

Hišo z vrtom
in gozdom, sredi trga v Železnikih nad Škofjo Loko na Gorenjskem, prodam. — Ivan Tavčar, Železniki štev. 118. 4611

¼ ure od postaje Rakek
obstoji na novo zgrajena hiša in nekaj zemlje ali njiv, zidani hlevi in vodnjak, se radi selitve prav ugodno proda. Franc Bauman, Unec št. 106. 5388

Proda se hiša
s vrtom in takojšnjim stanovanjem za 140.000 K. — Polzve se v trgovini Kočar, Dravlje pri Ljubljani. 5309

Posestvo z gostilno
5 oralov zemlje, poleg glavne ceste Tremarje, se radi selitve proda. Pojasnila daje Jožefa Kancler, Tremarje. 5301

Lepo posestvo
5 minut od trga Železniki, se proda z vsemi gospodarskimi poslopji, gozdom, njivami in travniki, vse v najboljšem stanju. — Natančna pojasnila daje lastnik Ivan Markelj, Jesenovo 59, p. Železniki nad Škofjo Loko, Gorenjsko. 4979

Krasen velik objekt
pripraven za vsako industrijo, ca. 900 m² skladišč, z velikim prostim stanovanjem v industrijskem centru Maribora, radi družinskih razmer ugodno naprodaj. Pod šifro „Industrijski objekt 16" na upravo „Jutra". 5281

Majhno parcelo
za 10—12.000 Din, za zidanje primerne hiše, kupim v Ljubljani. Milena Bole, poštno ležeče, Jesenice, Gorenjsko. 5313

V najem dam njivo
k. o. Sv. Petra predmestje. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „E. H. dedič". 5293

Majhna vila
v Ljubljani s malim vrtom, se kupi. Ponudbe z navedbo kraja in cene na upravo „Jutra" pod „M. S. 100" do 31. t. m. 5304

Nova hiša
s 3 sobami, se radi selitve takoj ceno proda. Polzve se v Zelenj jami št. 207. 5306

Stanovanja

Majhna mesečna soba
se odda s 15. t. m. Naslov pove uprava „Jutra". 5359

Sobo s hrano
išče v sredini, mesta vdovec višji drž. uradnik za sebe in sinčka. Ponudbe pod „Nada" na upravo „Jutra". 5342

Soba
s dvema postiljama in dobro domačo hrano, se odda blizu glavnega kolodvora. Naslov pove uprava „Jutra". 5344

Na stanovanje
se sprejme gospod v Spodnji Šiški, Lepodvorska ul. 267. 5265

Kot sostanovalec
z zajtrkom, se sprejme gospod. — Naslov pove uprava „Jutra". 5340

Kdor odstopi stanovanje
kakršnokoli, dobi 10.000 do 20.000 K nagrade. Ponudbe pod „Nagrada" na upravo „Jutra". 5157

2 dijaka ali dijakinji
sprejmem na hrano in stanovanje. Klavir na razpolago Naslov pove uprava „Jutra". 5294

Prazno sobo
za takoj, išče miren gospod. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Solliden 26". 5295

Starejša preprosta gospa
išče kjerkoli na deželi malo sobo proti dobri plačil. Ev. bi tudi brezplačno opravljala kaka hišna dela. Naslov pove uprava „Jutra". 5305

Lokali

Lep lokal
s skladiščem v centru, se takoj odda. Naslov pod šifro „K 6000" na Aloma Company, Ljubljana. 5108

Kapital

20—30.00 Din posojila
za odstop stanovanja, četudi izven mesta. — Ponudbe pod „Kapital" na upravo „Jutra". 5343

Iščem kompanjona
s svoto 10—15.000 kron. Ponudbe pod „Dober zaslužek" na upravo „Jutra". 5357

Družabnika
s 100.000 Din, iščem k lesni trgovini. Imam večjo količino lesa po visoki ceni prodanega. Ponudbe pod „Veliki dobiček" na upr. „Jutra". 5275

Na razpolago dam
obrat trgovine mešanega blaga in lesom, pri kateri obrti bi tudi sodeloval kot družabnik ali proti mesečni plačil. Naslov pove uprava „Jutra". 5243

Kot družabnica
želi sodelovalt kakem podjetju verzirana knjigovodkinja. Ponudbe z označbo podjetja in višino zahtevanega kapitala pod „Marijiva" na Aloma Company, Ljubljana. 5332

Živali

Pravi ruski foksterier
3 in pol mesece star, se proda za 600 Din. Naslov pove uprava „Jutra". 5258

Dva žrebeta
polnokrvna po 2 leti stara, prodam. Zaletel Ivan, Šganjarna, Štanezice, št. Vid nad Ljubljano. 5315

Glasba

Gramofon
kupim, ako ima dober glas, je dobro ohranjen in dobrega sistema. Ponudbe z navedbo cene in znamke prosim pod „Gramofon" na upr. „Jutra". 5254

Zaloga klavirjev
in pianinov, najboljših tovarn Bösendorfer, Czapka, Ehrbar, Schweighofer. Original Stingl itd. Jerica Hubad, roj Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 5. 514

Razno

Naznanilo otvoritve.
Sl. občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril v Ljubljani na Sv. Petra cesti 38 (poleg Mencingerja) trgovino delikates in slaščičarno — Priporočam se za obilen obisk ter jamčim za točno in solidno postrežbo. — F. Podbevšek. 5316

Ali ste že naročili
grafološko oceno Vašega značaja in naznanj pri grafologu Fr. Voršiču, Maribor, Slomškov trg 16 a. Vpošlje s črnilom nepriseljeno pismo, najmanj 20 vrstic in 26 Din ali 51 Din, event. znamke. 4984

Na hrano
se sprejme dva gospoda. — Cena 400 Din. Naslov pove uprava „Jutra". 5326

Gospodična
ki je kupila knjigo „Babilonska uganka", je našla sebe v štev. 420/31. 5023

Na dobro domačo hrano
se sprejme več gospodov. — Naslov pove uprava „Jutra". 5291

Matevž Tomšič
ki je šel iz službe 29. febr. 1924 iz Otroške bolnice, naj se takoj zglasi na Stari poti št. 1/I. vrata 3, če ne storim nadaljnja pota. 5311

Pravi Erenyi **DIANA** francoski vinski cvet (žganje)

uporabljana redno za čiščenje ust, obvaruje obolenja na kataru in influenci.

Dobi se povsod! Pazite na ime „Diana".

Mala steklenica . . . . . Din 9·—
Srednja „ . . . . . „ 24·—
Velika „ . . . . . „ 48·—

Glavno zastopništvo in zaloga: Jugopharmacia, d. d., Diana-oddelek, Zagreb, Prilaz 12.

4155 II

Jean de la Hire:

Lucifer

fantastični roman o devetih delih

142

Vrtljiva vrata. Sainclair jih zavrti in vstopi. Ostali za njim. Nahajajo se v stražnici. Na deskah spita dva moža. Sredi sobe je stol in miza. Na mizi deščica z električnimi gumbi, opremljenimi s številkami. S stropa sveti medla električna svetilka.

Sainclair se skloni nad speča moža.

«Kalmika,» zašepeta polglasno. «Ni nam treba obžalovati, da smo onega ustrelili.»

S prstom pomigne Doppu, ki prihiti.

«Zvežite ta dva moža! Vi, Dopp, ostanete tu in ubijete vsakogar, ki pride.»

«Dobro!»

Štiri vrata so vdelana v zidovih. Sainclair ne pomišlja. Natanko se še spominja Rupertovih besedi. Vrata so zaznamovana s številkami. Sainclair odpre vrata štev. 4.

«Za menoj, prijatelji!»

Dvigalo. Drug za drugim vstopijo. Nyctalope pritisne na gumb. Dvigalo švigne kvišku.

Veža, še ena in še ena . . . Stoj! Možje izstopijo.

Širok hodnik na levi in desni, razsvetljen od električne stropne svetilke. Vse prazno in tiho.

Sainclair vé, da vodijo dvokrilna vrata — vsa ostala so enokrilna —, odpirajoča se na ta hodnik, v zasebno stanovanje Glôjevo, ki je ležalo v enonadstropnem stolpu s kristalno kupolo. V kupoli je teledynamo . . .

Kako da ni nikjer stražnikov, nikjer čuvajev? . . .

Nikogar! Vse je mrtvo! . . .

Sainclaira stresa mraz . . .

Pol minute stoji nepremično.

Je-li mogoče, da Laure, Grisyl in Romski še niso prispeli? Da razen Kalmikov-čuvarjev tam spodaj v stražnici vsi ljudje v utrdbi Warteck spe? Da je ves grad potopljen v sen mirne noči, ki je dozdaj še nihče ni vzburkal?

E, pa dobro! . . . V sobi, ki jo zapirajo dvokrilna vrata baš nasproti dvigala, v oni sobi spi nedotakljivi, strašni tajinstveni Lucifer! On spi! . . . On spi, ko vendar Nyctalope . . .

«Da je mogoče? . . .» mrmra Sainclair vznemirjen. «Tako lahka zmaga? Tajnost ključavnice teh vrat mi je znana. Se pred tednom dni so jo na vsem svetu poznali le trije možje in ena ženska: Lucifer, Wilfried, Rupert VI. in Diana Warteška, mati Luciferjeva. Rupert mi jo je razkril. Lucifer o tem ne ve, ker od takrat še ni mogel govoriti ni z Rupertom, ni z Lourmelom, ni s sirom Patrickom Swireom, ni z menoj. Torej vstopimo in . . . Tako lahko? . . . Naprej, kocka naj pade! . .»

Sainclair se nameri k vratom, njegovi spremljevalci za njim.

— — — — — — — — — —

Wilfried, Krieg in Glass so izvršili Glôjeva poveljа s točnostjo in poko rščino, ki je bila lastna vsem članom Warteckove rodbine.

Da ponovimo!

Glô je ukazal Glassu:

«Odnesi Grisyl v sobo moje matere in počakaj, da se mati prebudi. Potem ji povej, kaj se je zgodilo in ji izroči Grisylo, naj pazi nanjo!»

Potem Kriegu glede Romskega:

«Odnesi ga v celico in stražnik naj pazi nanj! Ko se prebudi, ukaži kakemu Kalmiku, naj ga ubije. Potrebno jim je že kako razvedrilo.»

In končno Wilfriedu:

«Pojdi si ogledat aeroplan, preštudiraj ga natačno, da mi boš potem poročal.»

Sam pa je odnesel še vedno spečo Laurenco v svoje sobane ter jo položil v modri sobi na divan.

Ni si minilo deset minut, ko so bila povelja, tičoča se Grisyla, Romskega in aeroplana, izvršena.

V vestibulu Dianinega stanovanja položi Glass spečo Grisylo na dva naslanjača, sam pa sede v tretji naslanjač, si prižge pipo, ki ga ni skoraj nikoli ostavila, in se vdaja v pričakovanju Dianine sobarice premišljevanju na Pariš, na «Opéro» in Pariz.

Krieg odnese avlatika v podzemsko celico, pokliče nekega Kalmika, naj pazi nanj, in odide v svojo sobo spat, kajti ura njegove službe še ni prišla.

Wilfried pa odide k aeroplanu in jame pregledovati njegov inventar, stroje in aparate.

Utrdba Warteck je s svojim pročeljem obrnjena proti železnici, vodeči od podmorske postaje k utrdbi. Zadnja stran utrdbe je torej vzporedna s pročeljem, kajti tloris utrdbe ima obliko četverokotnika. Na vseh štirih oglih obzidja, ki je precej oddaljen od glavne stavbe s stolpom in kupolo, se vzdigujejo štirje nizki četverooglati forti, v katerih so nameščene straže. Iz enega teh fortov je šinila luč žarometa, ki je razkrila napadalki, in odtod so tudi prileteli projektili, napolnjeni z uspavalnimi plini, ki so prekrižali drzni Laurencia in Grisylin načrt.

In v tem fortu je bila tudi ona posadka, ki je zajela Laurenco, Grisylo in Romskega ter jih odpeljala z aeroplanom vred proti utrdbi.

Aeroplan je bil v par hipih razstavljen — mehanikov-izvedencev in aeronautov je imel Glô med svojimi podložniki v izobilju —, potem pa so ga kos za kosom spravili v veliko, prostorno, skoraj prazno sobo, v pritličju forta, ki ji sicer služila za municijsko skladišče. Nato so napravili zapisnik vseh predmetov, ki so se nahajali v letalu.

Wilfried torej ni imel drugega dela kakor pregledati zapisnik in ugotoviti njegovo pravilnost.

Ta naloga mu vzame jedva pet minut časa. V ostalem so bili predmeti, ki so bili najdeni v aeroplanu, povsem navadni. Kajti morda v veliko srečo Sainclaira in njegovih štirinajstih spremljevalcev niso Laurence, Grisyl in Romski vzeli seboj vreč s skafandri, saj niti vedeli niso zanje; Sainclair jih je namreč dal prenesti na letala šele potem, ko je že R.-C.-3 odplul.

Wilfried podpiše zapisnik in odide v osrednjo utrdbo v svoje stanovanje ter leže spat.

Navada, ki si so jo prevzeli ti trije možje, da se namreč niso brigali za nič, kar jim ni bilo izrečno ukazano, navada ne-premišljevanja in neodgovornosti je iz Wilfrieda, Kriega in Glassa v Glôjevi navzočnosti napravila poslušne narednike brez misli in brezbrižne za vse. Glass je bilo ukazano, naj čuje, in Glass je poslušno bdel in čakal, tolažeč se s tobakovim dimom in s premišljevanjem o lepih dneh svojega bivanja v Parizu.

Wilfried in Krieg nista dobila nobenega ukaza, da naj bdita ali spita, in oba sta si izvolila spanje, kajti bila sta utrujena od naporov prejšnjega dne in spanec jima je že silil na oči.

In tako se je zgodilo, da so trideset ali štirideset minut po nenadejanem prihodu aeroplana spali že vsi ljudje na utrdbi Warteck — tisti ljudje namreč, ki niso imeli nočne službe.

Bdeli so le stražniki v štirih fortih in v stražnici koncem tramvajeve proge.

Naloga stražnikov v fortih ni bila, da se brigajo za dogodke na progi. Zato je Sainclair s svojimi ljudmi mogel brez ovire dokončati svojo vožnjo — če izvzamemo seveda Kalmika, ki je stopil iz stražnice, a sta ga Corsatov in Piloujev browning takoj napravila neškodljivega. Sicer pa, četudi so morda stražniki v fortih opazili prihod tramvaja, ni ta dogodek vzbudil pri njih posebne pozornosti, ker ni bilo prvič, da vozi tramvaj v ponočnih urah.

Tako so torej mogli dospeti Sainclair in njegovi tovariši prav do vrat Luciferjevega stanovanja, pri čemer so ubili le enega sovražnika in zajeli dva.

Tudi odsotnost stražnikov na hodnikih je bila povsem naravna in umljiva.

(Dalje prihodnjič).

Ha-ha-ha!

Odkril sem skrivnost moške elegance! Najfinejše perilo, naramnice, kravate, nogavice itd. po konkurenčnih cenah pri

A. Sinkovič zast. **K. Soss**

420/a III

Krompir

debel, zdrav, prebran, bel in rožnat, **kupujem** za dobavo takoj. Reflektiram na takojšnje utovarjanje in solidne cene.

Predojević, hotel „Slon“

Ljubljana. 1052/a

POZOR! Trgovine POZOR!

za delikatese in živila!

Pri našem zastopniku za Slovenijo, gospodu Edvardu Regnardu, Ljubljana, Židovska steza 2, imamo stalno sortirano blagovno zalogo, kjer lahko vsak čas **po zelo znižanih cenah** naročate mesnato delikatesno slanino ter prekajeno papreno in krušno slanino, nadalje debelo osoljeno hrbtno slanino, kakor tudi poceni suhe klobase in prvovrstno garantirano čisto srinjsko mast.

Prvovrstne zimske salame dopošiljamo neposredno iz tovarne po pošti ali po železnici. 1045/a

HERZ IN SIN

tovarna salame in klobas ter maščobnih izdelkov

Karlsdorf, Banat, SHS.

Priporočamo knjigo:

Stojanović A., Rumanovska bitka.

Popis bitke in njen pomen z dvema zemljevidoma. Knjiga velja s poštnino vred Din 31·— ter se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Kdor rad čita lepe povesti, naj naroči **splošno priljubljene**

romane „Jutra“.

Do sedaj so izšli sledeči:

FEREAL CUENDAS:

Veliki inkvizitor.

Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije.
Cena Din 30·—, po pošti Din 2·— več.

HARRY SHEFF: **Hči papeža.**

Zgodovinski roman, ki popisuje krvoločnost in nenravno življenje papeža Aleksandra VI., njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgije.
Broširano Din 30·—, vezano Din 36, po pošti Din 2·— več.

CLAUDE FARRERE: **Gusarji.** Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju.
Cena Din 20·—, po pošti Din 1·50 več.

FR. HELLER:

Blagajna velikega vojvode.

Roman. Cena Din 15·—, po pošti Din 1·50 več.

FR. HELLER:

Prigode gospoda Collina.

Šaljiv detektivski roman iz velikega sveta.
Cena Din 10·—, po pošti Din 1·50 več.

Knjige se naročajo pri upravništvu «Jutra» v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Brez cest

2400 milj (3840 km)

po Afriki na B. S. A. motociklu

(po specijalnem poročilu časnika „The Motocycle“ z dne 31. januarja 1924.)

Ta nedosežni uspeh ponovno dokazuje absolutno zanesljivost in izvrstno konstrukcijo B. S. A. motociklov v vseh razmerah. 1016

Novi model 1924 dospe v kratkem.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

JUGO-RUIO, Ljubljana,

Dunajska cesta 36.

Dežne plašče

dežnike, čevlje itd. po konkurenčni ceni nudi

JAKOB LAH

Maribor, Glavni trg 2.

Čitajte pesniški zbirki Fr. Zbašnik

PESMI

Vez. 21 Din, brš. 15 Din, pošt. 1·50 Din

A. Debeljak

Solnce in sence

Vez. 15 Din, brš. 9 Din, pošt. 1·25 Din

Naročite pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Učni tečaj 1000/a

za izdelovanje damskih klobukov.

Sprejemam dame in gospodične v praktičen pouk v svrho priučenja si za lastno rabo samostojno izvrševati vsakovrstne modne klobuke.

Nadaljnja pojasnila od 10. do 1 ure popoldne.

Modni salon za damske klobuke

Alojzija Vivod, rojena Mozetič

Ljubljana, Pred škofijo 2I, II. nadstr.

Trgovcem in industrijcem

priporočamo

Zakon in naredbo o prisilni poravnavi izvun konkurza

ki sta izšla v brošuri, katera velja s poštnino vred 8·50 Din in se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Prešernova ulica štev. 54.

Sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je danes zjutraj po kratki in mučni bolezni previden s tolažili sv. vere umrl naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric, svak in tast gospod

Ivan Florijančič

strojevodja v. p.

Po 54 letih trpljenja je odšel, da najde mir in pokoj. Dodeli mu ga večni Bog!

Pogreb se vrši v petek, dne 14. marca ob ¾ 4. popoldne izpred hiše žalosti v Ljubljani, Trnovska ulica 29.

Bodi mu ohranjen blag spomin!

V Ljubljani, dne 12. marca 1924.

Ivana Florjančič, žena; **Marija Breceljnik**, sestra; **Janez, Stanko, Milan, Lojze**, sinovi; **Milka** omož. **Bohinjec, Ivanka**, hčeri; **Franica** roj. **Peternel, Ljubica**, roj. **Lapajne**, snahi; **Ivan Breceljnik**, svak; **dr. Joža Bohinjec**, zet; **Marjanca, Boris, Peter, Spelca, Marjetica, Jožek**, vnuki.

1060/a

Zahvala

V nesreči, ki nas je zadela s smrtjo dragega nam

Ernesta Reicha

bili so nam v uteho mnogobrojni izrazi sočustvovanja, pokojniku darovano cvetje in predvsem častno spremstvo na njegovi zadnji poti, kar vse nam potrjuje izpolnitev naše iskrene želje, da bo blagemu pokojniku ohranjen trajen častni spomin.

Tem potom izrekamo vsem in za vse svojo prisrčno zahvalo.

Žalujoči ostali

1063/a

Najceneje CEMENT

Prima Portland

Trbovelski in Dalmatinski

dobavlja

v poljubnih množinah.

Naročila sprejema:

H. Petrič,

Gosposvetska cesta 16/I.

III Telefon 343. 466/a

Izšel je v knjigi

Taksni in pristojbinski pravilnik

Kdor plačuje takse in pristojbine potrebuje poleg zakona tudi pravilnik, ki zakon razlaga in pojasnuje. Knjiga ki obsega 240 strani, velja s poštnino vred Din 43·50 in se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Prešernova ul. 54.

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D., LJUBLJANA

Telefon 733

naznanjajo, da so **otvorile v sredini mesta, na Miklošičevi cesti št. 13, tovarniško zalogo vseh vrst opeke** lastnega izdelka. — Opeka je na razpolago v poljubnih množinah po najnižji dnevni ceni. 881/a